BONDIA® ARUBA

Diasabra 15 di November 2025 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

E

Urgencia no ta yuda…
Crisis so ta yama accion…

Pagina 5

UFA ta afirma enfoke riba prioridadnan di agricultornan y no tin opinion riba Agri-Innovation Park

Pagina 2

- **Gobierno ta firma acuerdo cu Directie Ouderenzaken y Colegio EPI**
  Pagina 3
- **Miembronan di Tweede Kamer ta pidi claridad riba seguridad den Caribe**
  Pagina 4
- **Parlamentario Eduard Pieters (PPA): Parlamento di Aruba ta riba un rumbo di ta antidemocratico y dictatorial**
  Pagina 6

Venezuela: Carrier di avion Mericano ta acerca den muestra di poder militar

Pagina 10

Corsou: Conseho di minister ta aproba acuerdo di cooperacion regional

Pagina 8

Sur Africa ta investiga misterio di avion cu a yega cu mas di 150 Palestino for di Gaza

Pagina 22

BON DIA ARUBA

UFA ta afirma enfoke riba prioridadnan di agricultornan y no tin opinion riba Agri-Innovation Park

E siman aki e topico di Agri-Innovation Park (AIP) a haya atencion publico atrobe despues cu a surgi critica di agricultornan pa loke a ser considera desinformacion di parti gobierno pa cu e percepcion di agricultornan riba AIP.

Bon Dia Aruba a publica un relato diaranson tocante e preocupacionnan di varios miembro di United Farmers Association (UFA) cu a surgi riba red social, y diabierna a logra tene un combersacion cu representantenan Sr. Emile Kelkboom y presidente Sr. Diego Acevedo, pa aclara kico e percepcion di UFA ta pa cu e proyecto AIP.

Manera a reporta anteriormente, den un comunicado manda pa gabinete AVP-FUTURO tocante un reunion recien entre UFA y minister di Sector Primario Geoffrey Wever, a afirma cu UFA a mustra interes den e concepto di Agri-Innovation Park (AIP).

Sinembargo, varios agricultor a denuncia e declaracion aki, expresando nan frustracion cu e comunicado a manipula loke en berdad a ser expresa pa UFA. Segun presidente di UFA, Sr. Acevedo, a aclara cu UFA no tin opinion riba e proyecto di Agri-Innovation Park.

E motibo principal pa esaki ta cu e no ta forma parti di e prioridadnan di e organisacion.

United Farmers Association (UFA) ta un plataforma unda miembronan agricultor por reuni pa pone atencion riba cierto punto importante pa nan operacion diario. Esaki ta inclui entre otro, tereno, awa y materialnan necesario pa cultivacion. E asociacion tin miembronan di diferente tipo di agricultura, por ehempel hydroponics, syntropics, cultivacion tradicional, micro greens etc.

Den e ultimo añanan UFA ta organisa reunionnan mensual cu miembronan, y su directiva tambe sa reuni regularmente pa por mira con por sigui traha riba e prioridadnan di agricultornan.

UFA tin aproximadamente 40 miembro y tur por duna nan opinion pa cualkier asunto.

Manera a splica, tin un lista di preocupacion cu a comparti cu no solamente e gobierno aki, pero tambe cu otro gobiernonan den e ultimo 20 aña.

Aunke por a mira algun mehoracion den e sector di Agricultura, specialmente pa loke ta trata suministro di awa pa cunukeronan, a conta cu e lista di prioridad a keda relativamente mescos pasobra te ainda no a mira gran progreso.

Acevedo ta splica cu UFA ta sigui e actualisacionnan riba progreso cu ta tumando luga y kier sa kico ta e plan di gobierno. Y esey ta pakico a reuni cu minister Wever y otro ministernan relevante. Acevedo ta enfatisa cu UFA t'ey pa atende cu e preocupacionnan di agricultornan y cu nan kier pa e sector sigui bay dilanti.

Sinembargo, ainda ta existi un buraco den maneho di e sector.

Por ehempel, pa loke ta suministro di awa, ta berdad cu a mira algun mehoracion unda awor agricultornan ta paga apenas 5,50 pa cubico meter riba prijs di aansluitmeter.

Na e otro banda, agricultornan ta haya awa limpi—demasiado limpi—cual ta causa cu agricultornan lo mester aloca casi 25 florin extra pa cada cubico meter pa asina pone fertilisacion den e awa pa e matanan por crece, manera Sr. Kelkboom a splica. "Nos no ta ciego riba e suma cu ta haya," pero mester ta consciente di e otro retonan cu ta bin cune. Tambe a enfatisa cu ainda falta mehoracion den loke ta maneho di damnan.

Pues pa loke ta awa, e ta un stap, pero tin hopi mas pa haci, Acevedo ta afirma.

Algo otro cu a propone ta pa instala un interministrieele werkgroup cu e ministerio di Sector Primario y Infrastructura pa traha riba e prioridadnan di agricultornan, specialmente pa loke ta trata obtencion di tereno.

E presidente di UFA ta splica cu actualmente no tin suficiente personal na DIP pa otorga tereno, pues agricultornan ta keda warda pa añas sin haya contesta pasobra no tin hende pa trata nan necesidad. Segun e ta bisa, no tin ni hende pa traha un 'invoice' pa haci e extension di huurgrond.

Esaki ta causa cu cunukeronan ta sigui inverti asina mes den e tereno, pero ta keda incierto si gobierno lo bin kit'e. Aki ta trata di terenonan publico cu agricultornan ta usa pa plantamento, y no sa unda mas pa bay pa logra haya un extension.

Pues esaki ta kico UFA ta haya importante y loke ta cay bao di nan prioridad. Pa nan, loke ta importante ta pa sigui duna informacion riba kico e necesidadnan ta di e agricultornan den e sector di un manera husto.

Otro cosnan (manera e proyecto AIP) ta extra. Ta p'esey UFA no tin opinion riba e proyecto aki.

Sr. Acevedo a expresa cu e ta hay'e jammer cu den media e asunto sa cambia di enfoke ora ta bin cu proyectonan grandi manera e AIP.

UFA ta enfatisa cu aunke AIP por ta beneficioso, e ta den fase di estudio ainda, y nan kier sigui traha y boga pa asina e prioridadnan cu a trece dilanti pa añas caba no keda atras. Cu esaki nan ta subraya e parti di inversion husto.

Por ehempel, e glasshouses den e vision di AIP lo traha cu sistema di hydroponics, cual ya a menciona diaranson no ta adecua pa tur tipo di trabao agricola. UFA kier pa tur agricultor haya nan pida di e bolo.

Loke nan ta ripara si ta cu pa atende e prioridadnan, mester acerca no solamente minister di Sector Primario, pero sino tur otro cu ta encarga cu carteranan relevante. Manera Kelkboom ta enfatisa, "Tur mester ta riba un liña."

A pesar di a tende sentimentonan similar di gobierno y fraccionnan den parlamento pa loke ta e necesidad pa mehora cierto sector relevante, ainda no ta mirando accion concreto. "Y esaki ta e parti tristo," Acevedo a bisa.

E organisacion ta enfatisa cu e ta haya ta importante pa tin accion y pa por tin mas transparencia. Nan ta boga pa actualisacion regular tocante e progreso cu ta tumando luga. Y esaki ta kico e organisacion tabata kiermen ora a expresa nan "interes" den AIP.

Manera Acevedo a aclara, "Mustra interes no kiermen nos kier, mustra interes kiermen nos kier sa [mas]." Banda di esey, ta enfatisa atrobe cu no tin opinion riba e proyecto y no tin prioridad pa ta envolvi den esaki.

Den perspectiva di UFA, e proyecto di AIP por ta un bon idea pa cunukeronan, pero e no ta abordando directamente e prioridadnan cu agricultornan ta pushando p'e pa añas. Aunke si a mira cambio den cosnan chikito y unda por, ainda falta hopi trabao.

Manera e presidente a subraya, hende cu ta traha den Agricultura ta hende balente, y e trabao no ta facil. P'esey ta importante pa keda bringa pa e sector. Tambe ta importante pa keda pusha pa educacion, specialmente ora enfrenta retonan global (manera un pandemia) of regional (conflicto geopolitico).

Manera Kelkboom a splica, mester busca pa tin tanto porciento di sostenibilidad den e sector pa ora enfrenta retonan, e sector por keda fuerte y Aruba por confia cu seguridad alimentario.

Gobierno ta firma acuerdo cu Directie Ouderenzaken y Colegio EPI pa profesionalisacion di cuido di adulto mayor

Durante un conferencia di prensa ayera mainta, Minister di Salubridad, Asunto Social, Cuido di Adulto Mayor y Maneho di Adiccion, Mervin Wyatt-Ras (AVP), hunto cu Minister di Enseñansa, Deporte, Relacionnan den Reino, Innovacion y Hubentud, Gerlien Croes (Futuro); Directora di Directie Ouderenzaken, Desiree Helder y Directora di Colegio EPI, Ankie Danker, a firma un acuerdo pa inicia cu un trayecto di formacion nobo dirigi na eleva nivel di cuido di adulto mayor.

E trayecto di formacion nobo aki dirigi na tur persona cu ta traha, of kier traha, den e sector di cuido general, y tambe cuido di adultonan mayor. E programa nobo ta busca profesionalisa e veld, amplia e conocemento di dunadornan di cuido, y garantisa un calidad di cuido cu ta cumpli cu standard moderno y cu ta bon pa futuro di Aruba.

Minister Mervin Wyatt-Ras a enfatisa cu e iniciativa nobo ta sali di un meta cla: aumenta e calidad di cuido riba un manera profesional y humano. Segun e mandatario, "e generacion cu a traha duro pa forma e pais y sostene su desaroyo merece un cuido cu ta refleha respet, dignidad, y atencion special."

Minister Wyatt-Ras a bisa cu hopi di e dunadornan di cuido y trahadonan den e area di cuido ta duna servicio cu un gran dedicacion, pero cu e pais tin e obligacion pa crea un sistema formal di preparacion profesional pa hendenan cu ta asumi esaki.

"E ta un stap den e direccion pa profesionalisa y capacita mas persona, y mas persona tin cu ta capacita, mas e ora tambe e cuido lo mehora. Tambe e personanan di edad mas halto por ta garantisa di e profesionalismo y un bon calidad di cuido y tambe bon calidad di bida. E ora nos por yega tambe na un comunidad cu tin conocemento y cu tur esaki ta ser aplica tambe na un comunidad mas humano pa asina nos por duna e cuido y e servicio tambe na e ciudadanonan di edad halto," el a remarca.

El a indica cu Directie Ouderenzaken a traha un set di criterio di calidad pa e centronan di cuido, y e formacion nobo lo yuda e trahadornan pa cumpli cu nan. Esaki ta sigura cu cada centro por opera den un forma mas transparente, mas sigur, y mas profesional.

Minister Wyatt-Ras a splica cu un parti esencial pa profesionalnan den cuido pa adulto mayor ta e habilidad pa identifica situacionnan medico, cambio di comportamento, of riesgo potencial den un estado tempran. Segun e mandatario, e formacion lo duna e hermentnan cu trahadornan mester pa por evalua, reporta y duna cuido adecua riba un nivel mas avansa.

"Na momento cu un persona di edad halto drenta den un centro di cuido y cu e por ser diagnostica si tin cosnan cu ta bayendo un cierto forma, por señala y tambe garantisa e seguridad pa e personanan aki y cuido, y cu esakinan ta sucede na un forma transparente y cu integridad y haci posibel cu e cuido y e ayudo na nos grandinan ta sucede na un manera profesional," el a señala.

El a indica cu e programa lo ser evalua y amplia segun e experiencia y e necesidadnan di comunidad, cu e gobierno lo contempla como un proceso continuo di mehoracion.

Minister Gerlien Croes a enfatisa cu e trayecto nobo ta un formato di enseñansa pa bida largo ('lifelong learning'). E mandatario a indica cu Aruba no sa solamente ta inverti den structuranan fisico, pero mas importante ainda, den hende mes: conocemento, capacidad, y oportunidad pa sigui crece.

"Esaki ta un ehempel di hopi. Esaki mester incentiva nos y inspira nos pa keda crea mas oportunidad. No ta importa ki edad bo tin, cuanto aña bo ta trahando, pero importante ta pa sigui inverti den conocemento y crecemento profesional," el a enfatisa.

Croes a ratifica cu e iniciativa aki ta mustra cu e gobierno ta cumpli cu su promesa: amplia oportunidad pa pueblo, profesionalisa sectornan vital, y crea un sistema unda formacion ta base pa progreso di un pais.

Segun e mandatario, hopi biaha sa papia di salario y beneficionan, pero el a subraya cu no por lubida cu e base di desaroyo ta conocemento. El a remarca cu inverti den formacion ta inverti den un futuro mas fuerte y mas stabiel pa Aruba.

Tanto minister Wyatt-Ras como minister Croes a enfatisa cu un comunidad feliz y saludable ta basa riba oportunidadnan. Sin conocemento, sin acceso na formacion y sin plataforma pa desaroyo personal y profesional, un pais no por avansa.

Minister Croes a menciona cu den e ultimo lunanan Aruba a mira hopi desaroyo y cu e intencion pa siguiente añanan ta aun mas ambicioso. E sector di cuido, particularmente cuido di adulto mayor, ta keda un prioridad pa gobierno.

Di su banda directora di Directie Ouderenzaken, Desiree Helder, a declara cu e trayecto nobo ta habri porta pa tur hende cu ta desea amplia nan experiencia of drenta den e campo di cuido.

"Esaki ta un trayecto nobo pa tur esnan cu ta interes di amplia nan experticio den cuido y den cuido di adulto mayor. Esaki ta un trayecto hopi importante pasobra e no ta solamente pa adulto mayor, pero pa comunidad den general pa duna e oportunidad pa tin mas conocemento pa duna cuido apropia pa esnan cu mester di e cuido," Helder a splica.

Segun el a indica, esaki ta solamente e prome fase di un programa hopi mas amplio cu lo inclui otro area den cuido den futuro.

Directora di Colegio EPI, Ankie Danker, a splica cu e programa nobo lo duna certificacion oficial reconoci den Reino Hulandes. Esey por habri porta pa otro diploma y mas formacion avansa, algo cu Danker ta considera vital pa un pais chikito cu necesidad di profesionalisa su labor na nivel internacional.

El a enfatisa cu e sector comercial tabata indica cu tin un gran necesidad pa formacion di tipo aki, y gobierno hunto cu u Directie Ouderenzaken y EPI a scucha esaki y a tuma accion.

Segun Danker, sector di cuido ta solamente un di hopi otro campo unda formacion similar lo por drenta, y esaki ta apenas un comienso.

Minister Wyatt-Ras a subraya cu ta existi hopi otro proyecto den tapara, particularmente pa yuda "mantelzorgers" — miembro di famia cu ta tene cuido di adulto mayor den su propio hogar. Gobierno ta mira importancia den mantene grandinan den e lugar unda nan ta sinti nan mas feliz y comodo, nan cas, pa mas tempo posibel.

Na mesun momento el a agrega cu si tin di nan cu mester bay den casnan di cuido, esey mester traha na un forma integral.

E punto central treci dilanti ta cu Aruba ta na un momento di gran transformacion, y e proyecto aki ta un stap pa un futuro mas humano, mas profesional y mas prepara.

Profesionalisacion cuido di adulto mayor no ta solamente un asunto social, e ta un asunto humano y strategico. Un generacion cu a consagra nan bida pa desaroyo di un pais merece esey, y un generacion nobo di dunador di cuido por drenta den un profesion cu dignidad, standard y balor real pa comunidad.

Miembronan di Tweede Kamer ta pidi claridad riba seguridad den Caribe

Despues di aumento di tension entre Merca y Venezuela

Tension creciente entre Merca y Venezuela ta causa un biaha mas intrankilidad den e parti Caribense di Reino Hulandes. E transmision di 13 di november di Nieuwsuur a agrava mas ainda e preocupacionnan pa Corsou, Aruba, y Boneiro, loke a pone cu miembronan di Tweede Kamer, Mikal Tseggai y Kati Piri (GroenLinks-PvdA) a haci un serie di pregunta urgente na minister di Asunto Exterior y Secretario di Estado di Asunto Interno y Relacionnan den Reino.

E esencia di nan mensahe ta cla: e islanan Caribense ta den un posicion geopoliticamente vulnerabel, y segun e parlamentarionan, ta momento pa gobierno Hulandes duna un claridad riba e rol di Reino den e region, specialmente awor cu Merca mas y mas ta tumando accion militar contra sospechosonan di droga Venezolano.

Den e transmision di Nieuwsuur, cu a ser ampliamente discuti riba medionan social den Caribe, habitante y funcionarionan local a expresa tensionnan creciente. E atakenan recien di Merca riba barconan cu Washington ta pretende cu ta ser uza pa cartelnan di droga por viola ley internacional, segun abogadonan internacional. E cercania di Aruba, Corsou, y Boneiro cu Venezuela—tin biaha menos cu 30 kilometer—ta haci e asunto particularmente sensitivo.

Bon Dia Aruba a raporta diferente biaha den ultimo lunanan riba e aumento di actividad militar den region. E presencia di avionnan y barconan Mericano rond di e islanan ABC, en particular, a lanta preguntanan den di comunidad. Aunke gobiernonan local ta enfatisa cu no tin menasa directo pa e poblacion, tin preocupacion pa posibel represalia of represalia di Venezuela.

E preguntanan di parlamentarionan di Tseggai y Piri ta enfoca riba varios punto clave delicado.

Reconocemento di e preocupacionnan riba e islanan. E Parlamentarionan kier sa si gobierno ta comparti e sentimentonan di Curasoleño, Arubiano, y Bonerianonan, y si no, dicon no.

Estado di derecho internacional. Nan ta puntra explicitamente si gobierno Hulandes ta comparti e posicion di ONU y Francia cu e atakenan Mericano por ta ilegal. Si gobierno tin un punto di bista diferente, nan ta exigi un contesta concreto basa riba derecho internacional.

Compartimento di inteligencia. Reino Uni y Canada a stop temporalmente di duna informacion pa campañanan Mericano contra droga. E Parlamentarionan kier sa si Hulanda ta considerando un paso similar.

Cu nan pregunta final—si gobierno por duna un contesta dentro di un siman—e Parlamentarionan ta enfatisa e urgencia di e situacion.

E asunto aki ta toca e structura constitucional compleho di Reino Hulandes. Asuntonan exterior y defensa ta cay bou di responsabilidad di Den Haag, incluyendo pa Aruba, Corsou, y Sint Maarten. Na mesun momento e islanan ta opera dentro di nan propio autonomia pa loke ta trata gobernacion y asuntonan interno.

Ta hustamente e division aki por conduci na confusion bou di ciudadanonan y hasta den seno di gobiernonan local. Por ehempel, ora Merca ta conduci operacionnan for di e base aereo na Corsou, e pregunta ta surgi: te ki grado esaki ta un decision autonomo di e paisnan mes, y te ki grado e ta responsabilidad di Reino?

P'esey e Parlamentarionan ta puntra explicitamente con e poblacion local por ta miho informa pa preveni mal comprondemento.

Un di e elementonan mas importante cu a sobresali den e preguntanan parlamentario ta regarda e cooperacion di Wardacosta entre Reino y Merca.

Wardacosta di Caribe Hulandes tin añas ta trahando estrechamente cu instancianan Mericano den combatimento di crimen di droga. Un parti di e cooperacion aki ta basa riba un tratado cu ta permiti Merca sostene operacionnan for di Corsou.

E pregunta awor ta si mester reevalua e cooperacion aki, mirando e critica internacional creciente di e atakenan Mericano recien. E Parlamentarionan kier un garantia cu Hulanda di ningun manera ta contribuyendo na violacion di derecho internacional.

Aruba ta envolvi den tension geopolitico pa decadanan caba. Di un banda, tin e lasonan historico, cultural y familiar cu Venezuela; di otro banda, tin e dependencia practico riba cooperacion cu Merca den diferente area.

Repetidamente mandatarionan local a enfatisa cu Aruba no kier bira un teatro militar den un conflicto entre superpotencianan. E escalacion recien, sinembargo limita, ta pas den un tendencia mas amplio den cual islanan di Caribe ta bira mas y mas e escenario di rivalidad geopolitico.

Aruba tambe ta enfrenta retonan adicional, manera por ehempel aumento di presion di migracion for di Venezuela, cu ta parce di ta aumentando atrobe segun informenan recien; un economia fragil, sensitivo pa tensionnan internacional, specialmente den sector turistico; y recursonan militar limita, haciendo e isla dependiente di cooperacion di Reino, entre otro.

E factornan aki ta pone cu desaroyonan den Caribe ta ser sinti directamente riba caya, den politica, y den medionan local.

Parlamentarionan Tseggai y Piri ta pidi gobierno pa aclaria con nan ta colaborando cu gobiernonan di Corsou y Aruba y Conseho Ehecutivo di Boneiro pa atende e preocupacionnan aki.

Aunke regularmente gobierno Hulandes ta pone enfasis riba coordinacion estrecho cu autoridadnan local, representante y habitantenan ta cuestiona si esaki ta sucede cu suficiente visibilidad y transparencia.

Bon Dia Aruba a raporta anteriormente riba situacionnan den cual politiconan local a sinti nan mes abruma pa informacion of tabata insuficientemente informa. E miembronan di Tweede Kamera ta pidi claridad pronto pa evita cu mas confusion of desconfiansa ta surgi.

Un factor complica pa Reino ta cu awor e asunto a haya un nificacion internacional mas amplio. Nacionnan Uni, Francia y varios organisacion di derechonan humano a expresa nan preocupacion tocante e legalidad di e accionnan di Merca.

Hulanda asina ta haya su mes den un tension diplomatico. Si e distancia su mes demasiado for di Merca por tin consecuencia pa e cooperacion di seguridad; y si duna poco critica e por ser mira como sosten implicito pa accionnan potencialmente ilegal.

Neutralidad completo ta diplomaticamente dificil pa mantene, mirando e envolvimento di Reino pa medio di actividadnan di Wardacosta y e uso di basenan riba e islanan.

E simannan binidero lo revela con gobierno lo scoge e rumbo di accion aki.

Pa e residentenan di Aruba, Corsou, y Boneiro, claridad ta specialmente importante. E islanan Caribense no tin deseo pa escalacion na nan fronteranan y ta spera cu Reino bati alarma na tempo ora e tensionnan internacional bira mucho cerca.

E preguntanan cu e Parlamentarionan di GroenLinks-PvdA a haci ta mustra cu preocupacion tambe ta ser sinti den Tweede Kamer. Si gobierno ta duna contesta amplio dentro di un siman, manera pidi, lo bisa hopi di e urgencia cu gobierno ta duna na e situacion.

Pa awor, e intrankilidad ta keda palpable. Cada movemento grandi den region ta ser sinti na Aruba tambe.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart-Boekhoudt

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Dilma Arends
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

BON DIA ARUBA ta un corant redacta y imprimi na Aruba y ta obenibel di dialuna te cu diasabra. Ningun contenido por wordo reproduci sin permiso di editor.

Editorial

Urgencia no ta yuda…
Crisis so ta yama accion…

No pa promer biaha, y sigur no pa ultimo, ta mira un yamado urgente di sector turistico pa intervencion gubernamental pa regula e propio sector, na beneficio di economia y comunidad. Por duda si esaki ta bay yuda, pasobra e experiencia ta cu nos gobierno(nan) ta custumbra warda 'baca hoga' pa cuminza lamenta y tira culpa riba e gobierno anterior, cualkier cu esey tabata. Loke e organizacion gremial di sector turistico a trece dilanti talvez awor si por ocasiona algun reaccion positivo, pero gobierno por a actua hopi tempo caba. Ta 15 aña pasa cu e ministro encarga cu turismo, a base di preocupacion existente, a institui un comision pa duna conseho riba futuro desaroyo di e sector, specificamente tocante cantidad di camber existente y den peticion caba.

E comision a yega na e conclusion, por escrito, cu e medida apropia tabata un imposicion di moratorio, preferiblemente den un ley. E ultimo aki pa preveni cu un siguiente mandatario/gobierno lo djis pone e recomendacion un banda pasobra, segun estilo tradicional di goberna, e ta..., djis un recomendacion, toch? Lamentablemente no mester a warda riba e supuesto siguiente mandatario pa torpedea e asunto, pasobra esun ey mes a expresa di ta tahantemente contra un moratorio. Otro comision di bon voluntad cu a termina na un santana – figurativo - na man di nos gobernantenan...

Nos ta 15 aña mas leu den loke e tempo ey tabata futuro y awe, cu e crecemento fuerte cu nos a mira den hotel, condominio y acomodacion alternativo den ultimo añanan, nos no tin ni idea den loke ta na caminda ainda pasobra ta reina e mesun lentitud pa cu e fenomeno di Airbnb tambe. Entre impone un moratorio y atende tur proyecto cu ta den proceso caba, tin un lapso di tempo costoso, cu por conduci na bastante daño ainda. Loke nos por mira aki, den tur su esplendor destructivo, ta e enfermedad gubernamemental di actua solamente na momento cu e situacion señala como urgente, bira un crisis abierto, cu tur su consecuencia. Y e consecuencianan no ta encera solamente e sector no regulariza debidamente di 'vacation rentals', sino tambe e sector di servicio di entretenimiento turistico, unda a pesar di hopi palabra no a mira nada concreto tuma lugar den ultimo añanan. Pues si aki e gabinete actual ta desea di tira culpa riba esun anterior, 'que sea asi'; contal nan ta consciente cu e unico cu por actua awor ta esun cu tin e puesto awe...

Obesidad ta surpasa sobrepeso...?
Otro tereno unda nos por mira un fracaso gubernamental pa bin cu medida cu realmente ta haci un diferencia, ta den maneho di salud. Laga nos expresa nos mes cu e debido cautela; nos tin un sistema di cuido medico general cu por lo menos por cualifica como 'bon'. Sin embargo, salud no ta depende solamente di ayudo medico ora bo tin e enfermedad caba. Ta importante pa combati e factornan den nos bida cu ta causante indirecto di enfermedad cronico, na nan turno causa principal di fayecimento. Y kico nos ta mira? Algun medida di propaganda sin cu tin tras di esaki un maneho fuerte, acompaña pa inversion unda mester. Pa cuminza riba tereno di alimentacion: nos tin di mes caba un cultura den cual cuminda saludable no ta aparece como un virtud.

Den añanan cincuenta di siglo pasa e cuminda coriente tabata caba un tayo di aroz blanco, porkchop y ketchup. Den un pais cu un clima inclemente, unda cultivo di berdura y fruta semper tabata mas bien un hazaña, come berdura y fruta fresco no tabata algo general. Awendia, cu prijs pa berdura fresco inalcanzable den e economia mundial bruha aki y cu un parti sustancial di e poblacion kedando atras den nan entrada, por mira cu mas y mas hende ta recuri na un dieta cu ta un atentado contra nan salud, cu consecuencia di e sobrepeso y e obesidad actual. Lamentablemente e forma excesivo di sobrepeso, obesidad, hasta a surpasa e categoria mas liviano ey. Esaki pa ilustra unda nos ta caba den nos fayo den combati e situacion aki.

Y pa no crea e pensamento cu nos ta trata di ridiculiza e situacion na nos pais, ta bon pa recorda cu na tur pais na mundo, unda parti di e pueblo no por afford berdura y fruta fresco, nos ta topa cu e fenomeno aki, unda e ciudadano ta cumpra y come loke e por paga.

Awor, kico e dos asuntonan describi aki tin en comun? Cu nan no ta asunto cu e comunidad mes, ni na nivel individual, ni na nivel di sector o gremio, por regula o resolve. Ta p'esey ta existi algo cu yama gobernacion. Y ora e gobernacion no ta reacciona, o ta reacciona 20 aña of mas despues, e daño haci por ta hopi grandi.

Gobernacion parcialmente ta refleha nos propio idiosincrasia unda, na modo di papia, ta warda te ora e auto daña cu nos riba caminda, pa e ora ey yama e mecanico. Un bon ehemplo ta e asunto di e plantanan di purificacion di awa sushi, unda a keda añanan largo sin inverti den mantencion ni den inversion di ampliacion di capacidad. Awor, e chasco ey ta bay costa nos hopi mas... E enfermedad cronico di cual nos gobierno(nan) ta padece ta e custumber aki di no reacciona riba señal di urgencia, ni di emergencia; solamente ora berdadero crisis cay aden, e ora gobernacion ta lanta for di soño pa conquista nos curazon cu accion 'relampago'. E cos aki ta bay cambia ainda?

LOTTO 5
Cuminsando cu 4 florin, bo por gana e suma grandi aki
Afl. 280.000,-
HUNGA AWO
sorteo ta awe nochi 7:45 pm
Obtenibel na cualkier rebendedo di Lotto.

Parlamentario Eduard Pieters (PPA):

Parlamento di Aruba ta riba un rumbo di ta antidemocratico y dictatorial

E tension den Parlamento di Aruba ta sigui aumenta. Parlamentario di fraccion di PPA, Eduard Pieters, a denuncia abiertamente e forma con e Presidente di Parlamento ta maneha e proceso di debate publico. Un maneho cu segun Eduard Pieters, ta sin respet, transparencia y esencia di nos democracia.

Segun Pieters, loke a sosode awe mainta den Parlamento, no solamente ta un diferencia di opinion, sino un falta di respet sistematico na e 13 sindicatonan cu ta representa e forsa laboral di Aruba y un intento pa silencia e bosnan cu no ta cuadra cu e mayoria.

Falta di respet na e sindicatonan: invitacion estilo di '5 pa 12'

Pieters a indica cu awe mainta 8:30 e 13 sindicatonan mester a bin pa un reunion publico cu Parlamento, e invitacion di e Presidente a yega demasiado laat. "Ami mes a haya e invitacion ayera rond di 1'or di merdia, pa un reunion awe mainta 8:30am. Esaki ta un forma hopi no profesional y falta di respet pa trata cu bo sindicatonan," el a bisa.

Segun Pieters, hopi di e representante sindical ta traha den sector publico y priva, unda nan mester pidi permiso y dispensacion pa sali di trabou. "Con bo por pensa cu nan lo por regla tur cos den menos di un dia? E Presidente sa bon bon cu esaki ta casi un mision imposibel," el a señala. Pues ta duna espacio pa pensa, cu djis kier hunga un wega cu e sindicatonan, pa despues nan sali bisa, cu nan a invita nan, pero nan no a bin!

El a agrega cu e 13 sindicatonan a splica cla cu nan kier un dialogo real cu Parlamento, pero e manera cu e invitacion a wordo manda ta mustra un desorganisacion total, falta di consideracion y riba dje, falta di respet.

Silencio forsa den Parlamento: un actitud antidemocratico

Pieters a bay mas leu, denunciando cu e forma cu e Presidente di Parlamento ta maneha e sesionnan di reunion den Parlamento, a para bira un sistema di dictadura y sensura. "Cada biaha cu mi kier papia, e ta cera e microfon. Esaki ta inaceptabel! Como miembro di Parlamento, mi tin e derecho di pidi un punto di ordo y como presidente, Sr. Sneek tin e obligacion di duna mi palabra," el a bisa indigna.

Eduard a mustra tambe cu e Presidente ta selecta entre e mes parlamentarionan ken lo papia y ken no, eliminando balans y respet cu un organo democratico mester tin.

"Esaki no ta solamente contra mi persona; ta contra e voz di pueblo cu mi ta representa," Pieters a subraya. "E forma cu e Presidente ta actua ta un abuso di poder, un sistema pa sensura oposicion y destrui e confiansa di pueblo den Parlamento."

Eduard Pieters a conclui cu palabra fuerte, pero cla y raspa: "Nos ta mira un Parlamento cu ta perdiendo su esencia, su respet y su independencia. Si un presidente por silencia e voz di pueblo, e ora democracia ta djis un decoracion." Fraccion di PPA lo sigui para firme cu e 13 sindicatonan y cu tur Arubiano cu ta kere den transparencia, respet y participacion real.

"Nos no por sigui den un rumbo caminda microfon ta cera pa oposicion y porta ta cera pa e trahadornan di Aruba. E cas di pueblo mester keda habri, paso democracia sin voz ta simplemente un dictadura cu un cara diferente."

PARLAMENTO ARUBA

STATEN VAN ARUBA

OPENBARE VERGADERING OP 17 NOVEMBER 2025 OM 09:00 UUR V.M. IN DE VERGADERZAAL VAN DE STATEN VAN ARUBA

TE BEHANDELEN ONDERWERP

Agenda:

1. Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van het saldo van de exploitatierekening over het dienstjaar 2019 en tot wijziging van het saldo van de exploitatierekening over het dienstjaar 2018.

De Griffier,

mr.drs. Herman Ch. J. Hek

'Bacoba', nos conexion inespera cu Brasil...

Den nos edicion aki di nos column tocante Papiamento, nos ta bay riba otro odisea en busca di origen di algun palabra. De paso nos ta profundiza den e contexto historico den cual e palabranan ey a surgi y cu ta hiba nos na descubrimento sorpresivo. Nos a cuminza cu e pregunta simple aki: nos a yega di haci nos mes e pregunta pakico na Spaño, cu ta un referencia importante pa nos, ta papia di 'banano' y 'plátano' mientras nos ta bisa 'bacoba' y 'banana' pa e mesun frutanan aki. Di unda e diferencia ta bin? E palabra 'banana' o den cierto caso transforma den 'banano' tin su origen na Asia, probablemente di cierto region cu awe ta parti di archipelago di Indonesia, y via costa oriental di Africa a plama riba e continente ey, pa despues e nacionnan cu a cuminza coloniza America, entre otro e Portugues y Spañonan cu tabatin puesto di ocupacion na costa di Africa, a trece e cultivo na nos continente, incluyendo e nomber.

Pero esey ainda no ta splica pakico nos ta papia di 'bacoba', di unda esey ta bin? E contesta ta cu esey ta parti di nos herencia Portugues, den e caso particular aki mas bien di Brasil. Den e vocabulario Brasileño ta conoci 'pacova' o 'pacoba', tambe 'pacová', como nomber di e fruta. E variantenan menciona probablemente ta depende di e region na Brasil. Segun cierto website, por ehemplo e variante 'pacoba' ta pertenece na region norte di e pais y tin su origen etimologico den idioma di e pueblo Tupi, cu tabata habita gran parti di loke awe ta costa nort di Brasil.
Esaki ta interesante pasobra e ta duna nos un contesta riba otro pregunta cu nos tabatin basta tempo caba, esta e posible conexion cu Surinam, unda ta conoci e palabra 'bacove' pa loke nos ta yama 'bacoba' y 'banaan' pa loke nos ta yama 'banana', esun cu bo no ta come for di su casca pero ta sirbi pa usa den cushina. Muy probablemente e palabra a yega Surinam via Brasil mes, sea via interior den e conexion entre e pueblonan indigena di Surinam y Brasil mes, o sea via e conexion maritimo, entre otro comercial, cu tabata existi pa varios siglo caba.

Esey ainda no ta splica con e palabra a yega cerca nos. Aki tin diferente posibilidad cu ta trece e problema di no por bisa cu certeza kico ta corecto. Cu e obhecion ey anto, nos por imagina cu e palabra ta conoci pa varios siglo den nos idioma, por ehemplo pasobra tabatin contacto cu Brasil. Entre otro tempo cu e Hulandesnan mester a bandona nan colonia na Pernambuco, riba costa Brasileño, loke a causa un traslado bastante grandi pa e tempo ey di hende, entre nan un grupo di persona di origen Hudiu Portugues, cu a establece na Corsou y na Nieuw Amsterdam, loke awe ta New York. Otro indicacion cu e palabra ta den nos idioma pa hopi tempo, ta cu dr. Rodolfo Lenz, e linguista Chileno di origen Aleman, autor di e promer obra completo tocante Papiamento di Corsou (1928), mas o menos un siglo pasa ta menciona e palabra 'bakoba' den e seccion unda e ta trata e nombernan di fruta cu el a logra acumula den su investigacion linguistico. Ta menos probable cu e palabra a yega cerca nos via Surinam, pasobra e migracion fuerte for di Surinam a tuma lugar apenas den siglo pasa, tempo cu Aruba a desaroya fuerte economicamente.

Pa finaliza, e origen di e palabra 'plátano' cu ta e termino Latinoamericano pa loke nos ta yama 'banana'. E palabra ta bin originalmente di Griego (platanos) y via Latin (platanus) a yega na Europa, incluyendo Spaña. Pero, na Spaña e nomber 'plátano' ta referi na un otro mata, cu ta conoci bao di e mesun nomber na otro pais Europeo tambe, entre otro Francia, cu por topa hopi como mata di sombra grandi den hopi ciudad.

Moda di inyecta peptido ta crece entre influencer y celebridadnan

Pero falta conocemento adecua den uso

(AP)—Medicamentonan di peptido no-aproba a bira un trend nobo entre influencernan di bienestar, coachnan di fitness y celebridadnan, presenta como un manera pa haya mas musculo, perde peso y mustra mas hoben.

Tiendanan online ta bende vialnan pa inyecta pa $300 te $600 cada uno. Clinicanan di bienestar ta ofrece evaluacion y inyeccionnan den oficina, tin biaha cu quotanan di miembresia di miles di dollar pa luna.

Pero hopi di e productonan aki no a ser studia extensivamente den humano, loke ta crea preocupacion cu nan por causa reaccionnan alergico, problema metabolico y otro efectonan secundario peligroso.

Aki un bista mas cerca na e ciencia, e publicidad y e riesgonan di e trend aki.

Ki ta peptido?

Den curpa humano, peptido ta cadenanan cortico di aminoacido cu ta cumpli cu funcionnan esencial.

Insulina, por ehempel, ta controla nivel di glucose den sanger y ta yuda ingeri cuminda den energia. Mescos, e medicamentonan popular pa perde peso GLP-1—abreviacion pa glucagon-like peptides—ta basa riba un hormona cu ta yuda regula glucose den sanger.

E Food and Drug Administration (FDA) ya a aproba e dos substancia aki como medicamentonan. Pero tin hopi otro peptido cu nunca a ser aproba pa uso safe y efectivo, a pesar cu algun a mustra resultado interesante den algun bestia.

Pakico peptidonan ta popular awor

Peptido sintetisa no ta nobo. Algun dokter ya tabata prescribi nan decadas pasa pa uso "off-label"—uso no-aproba—pa pashentnan cu ulcer di stoma, problema den sistema nervioso y otro condicionnan.

Den ultimo añanan, peptido a bira un punto di enfoke pa gurunan di bienestar y figuranan publico cu tin hopi seguidornan online. Esaki a aumenta interes den uso pa metanan no substancia: sanacion di herida, mehoracion di cuero, y hasta prolonga bida. Peptido den e grupo aki ta inclui tur sorto di composicion pa inyecta, manera BPC-157, thymosin alpha, GHK-Copper y hopi mas. Algun ta prohibi den deporte como substancia pa doping.

Expertonan ta particularmente preocupa cu tin hende cu ta combina hopi peptido den un solo biaha.

"Influencernan ta ripiti cu bo mester tuma un 'stack' di peptido cada luna—dos, tres, cuatro diferente," Dr. Eric Topol di Scripps Research Translational Institute a bisa. "Esaki mi ta considera realmente peligroso."

Celebridadnan tambe ta promoviendo e trend

Joe Rogan a papia hopi di BPC-157 pa recupera for di herida. Jennifer Aniston a bisa cu e ta inyecta peptido semanalmente pa mehora su cuero y e ta embahador pa un compania cu ta bende suplementonan yen di peptido.

"Si un celebridad usa un peptido y ta bisa cu esey a traha pa nan, claro cu e lo bira mas popular," Kay Robins, enfermera clinico y doño di Pure Alchemy Wellness na San Diego, a bisa.

Robins a bisa cu e no ta ofrece mas BPC-157 ni otro peptidonan cu FDA ta monitoreando.

Con e FDA ta regula peptido? Mayoria peptido no-aproba cu ta ser promovi online ta ser bendi ilegalmente.

Cualkier substancia cu ser inyecta pa produci un beneficio di salud of preveni un malesa ta clasifica como medicamento, cu no por ser bendi sin aprobacion di FDA.

FDA ta considera hopi peptido como "biologics"—e tipo di medicamento mas complica y riesgoso, cu ta rekeri mas cuido den fabricacion y almacenamento. Den e ultimo añanan, FDA a agrega mas cu dos dozijn di peptido riba un lista di substancianan cu farmacianan no mag di produci pa motibo di riesgo di seguridad.

Algun compania ta bende peptido como suplemento dietetico—specialmente den forma di tablet, gummy of polvo.

Aunke suplementonan ta ser regula menos estricto cu medicamento, FDA ta rekeri pa nan contene solamente ingredientenan cu ta riba un lista aproba. Mayoria peptido no ta riba e lista ey y, p'esey, no por ser bendi como suplemento.

Expertonan generalmente ta kere cu pa tuma peptido oralmente tin casi ningun efecto, pasobra nan ta disolve den stoma.

Ken ta produci peptido?

Mayoria peptido pa inyecta den Merca ta ser traha den "compounding pharmacies"—farmacianan cu ta mescla medicamentonan personalisa cu no tin disponible di fabricantenan. Nan ta ser regula na nivel di estado y ta pasa den menos inspeccion cu compania den control di FDA.

Ultimamente, e farmacia aki a drenta den mercado di medicamentonan GLP-1, produciendo versionnan propio ora tin deficit. E aña aki, FDA a bisa cu no tin deficit mas, pero hopi farmacia ta sigui crea versionnan personalisa cu ingredientenan extra manera vitamina B. Nunca tabatin asina un gran incentivo financiero pa pusha e limite legal di compounding, un abogado di FDA, Nathaniel Lacktman, a bisa.

Parti di e capacidad nobo di produccion ta bay den produci peptido no-aproba, manera BPC-157.

FDA a pone mas cu dos dozijn peptido riba un lista temporal di substancianan cu no mester ser produci pa motibonan di seguridad.

Caribbean Palm Village Resort
PALM VILLAGE RESORT
WE ARE HIRING
Your Next Career Opportunity Awaits
WE HAVE JOB OPENINGS FOR
• Maintenance/Electrical Technician
Job requirement:
Knowledge of split and central AC systems
Technical Certificate in HVAC
Minimum 2 years experience as an HVAC technician
• Maintenance A/C Technician
Job requirement:
Knowledge of Electrical Systems and safety standards
Technical diploma in Electrical maintenance
Minimum 2 years of experience as an electrical technician
• Gardener/Landscaping
Job requirement:
Experience in gardening
Cutting grass, trimming and fertilize trees
Removing unwanted and damage trees
We offer:
Competitive Wages,
Bonus, Savings, Life
Insurance, Dental & Vision
APPLY NOW
If you are interested in applying, please submit your CV to: Mary@cpvr.com
For hand delivered application, please pass by Human Resources Office,
From Monday through Friday from 9:00 am to 3:00 pm

Corsou:

Conseho di Minister ta aproba acuerdo di cooperacion regional di educacion y deporte

(CuraçaoChronicle) - Durante su reunion cu a tuma luga dia 12 di november den 2025, Conseho di Minister a aproba varios decision clave relaciona cu politica nacional den educacion, ciencia, cultura y deporte.

E decisionnan, publica dia 14 di november ta refleha Corsou su colaboracion continuo cu partnernan den Reino - Aruba, Sint Maarten y Hulanda - ademas di Boneiro cu iniciativanan di desaroyo den educacion y hubentud.

E Conseho a aproba e version final di conclusionnan den Educacion, Ciencia y Cultura, un cuadro uni pa cooperacion entre e 4 pais dentro di reino. Minister di Educacion, Ciencia, Cultura y Deporte (ESKD) a ricibi autorisacion pa firma e documento finalisa di parti di Corsou.

Un di dos acuerdo tambe a keda aproba. E acuerdo mutuo aki ta establece mecanismo nobo pa colaboracion entre ministerionan di educacion di Corsou, Aruba, Sint Maarten y Hulanda. E iniciativa aki tin meta di fortalece educacion di docente y expande oportunidadnan pa desaroyo profesional den henter Caribe. Minister di ESKD di mesun manera a ricibi autorisacion pa firma e acuerdo aki.

Finalmente, e Conseho a aproba e firma di un Memorandum of Understanding (MoU) entre corsou, Aruba y Boneiro pa e organisacion di weganan deportivo escolar inter-isla. E evento anual lo promove intercambio den educacion y deporte y conexion cultural entre hobennan den tur e islanan.

MoU ta delinea plannan pa un schedule rotativo di responsabilidadnan den organisacion y un cooperacion aumenta entre federacionnan escolar y deportivo den e region.

E acuerdonan aki ta marca un paso importante den reforsa e Reino su lasonan educacional y cultural mientras ta fomenta unidad regional via hubentud, deporte y educacion.

Decoracionnan di Pasco controversial kita na Corsou despues di critica publico

(CuraçaoChronicle) - Faltando poco mas cu un luna pa Pasco, a kita parti di e decoracion controversial na Saliña despues di un ola di critica riba rednan social. Durante e ultimo dianan, varios publicacion y video a circula online cu decoracionnan cu varios a haya inkietante na luga di festivo.

Entre e decoracionnan cu a kita tabatin un decoracion di Pasco cora cu un cara distorciona y un strea geel ta saca su lenga. Segun varios usuario di Facebook y Instagram, e señalnan aki ta inapropia pa e temporada y ta choca cu e spirito di Pasco.

Anteriormente e mainta aki, poco despues di 8or di mainta, dos di e decoracionnan controversial a ser kita for di e sitio.

E decoracionnan di Pasco na henter Corsou ta instala pa e gobierno den colaboracion cu Aqualectra, e isla su compania di utilidad publico. Te awo, ni e gobierno ni Aqualectra a duna un declaracion tocante esaki ni tampoco e reaccion publico.

A pesar di controversia, e resto di Corsou su programa di pone luz ta anticipa di sigui, cu residentenan na expectativa pa mira e isla su decoracionnan festivo tradicional den e simannan prome cu celebracion.

Gobierno di Corsou ta pone debate tocante indexacion di AOV den pausa citando preocupacion financiero y legal

(CuraçaoChronicle) - E gabinete di Pisas (MFK) no ta poniendo un banda e indexacion di Corsou su AOV completamente sinembargo a dicidi di pone esaki den pausa pa awo, segun minister di Finanzas Charles Cooper.

Su predecesor, Javier Silvania - tambe di partido MFK y ken a renuncia temporariamente dia 15 di october - a fuertemente sostene un aumento retroactivo di 23% pa coregi añanan di pension cu no a ahusta. Di mesun manera, minister Charetti America-Francisca di Desaroyo Social, Labor y Bienestar (SOAW) a expresa sosten pa ahuste durante prome sesion di dialogo nacional di AOV.

Sinembargo, preocupacionnan rapidamente a surgi despues di Curaçao Chronicle y otro outlet a reporta, basa riba e rapport anual di 2024 di SVB, cu e coreccion proponi lo rekeri por lo menos 91 miyon florin den financiamento adicional, cu e fondo di AOV pro enfrenta un deficit di 150 miyon florin pa 2030.

Minister Cooper a enfatisa cu gobierno no ta evadiendo e topico, sino a splica cu e formula di ahuste di AOV a ser cambia den 2013. Desde e tempo aki, e aumento den pesion no ta mara mas na inflacion, sino na e crecemento economico GDP.

Mientras cu Corsou su economia a crece den añanan recien desde 2011, Cooper a nota cu crecemento general desde 2014 ta negativo - alrededor di -6%. Banda di un crecemento chikito den 2015 (-0.3%), e economia a contrae casi continuamente, particularmente despues di e clausura di e refineria Isla y un caida severo di 17% durante e pandemia di 2020.

E mesun aña aki, gobierno mester a presta 911 miyon florin pa sosten di likidacion for di Hulanda pa mantene su servicionan basico - incluyendo pago di pension AOV - un debe cu lo tuma decadanan pa paga back.

Cooper tambe a confirma cu gobierno a uni un caso legal contra SVB, mientras e estado na final ta carga e responsabilidad pa e fondo di pension. E caso, inicia pa Dennis Evertsz Jr. di parti di un miembro di famia retira, cual lo trata dia 12 di februari 2026, prome cu e corte administrativo.

“Laga corte dicidi,” Cooper a bisa media local, agregando cu gobierno awo tin varios opinion legal y un “punto di bista fundamental” tocante e topico compara na administracionnan anterior.

Ora a puntra tocante e promesanan di e campaña di su partido, Cooper a reconoce cu MFK, cual tin un mayoria den parlamentario, si a priminti cu lo mehora AOV durante e eleccion di 2021. Sinembargo, el a clarifica cu e partido su compromiso ta di “aumenta” e pension, no necesariamente “indexa” esaki segun inflacion.

Pa awo, gobierno di Pisas ta insisti cu e problema di AOV ta keda riba mesa, sinembargo e debate lo keda pausa te despues di corte su decision y mas aleu di e evaluacion fiscal.

E decision ta enfatisa e tension creciente entre expectativa social, restriccion financiero y desafio legal alrededor di Corsou su poblacion cu ta keda bira grandi y sostenibilidad di e sistema di pension publico.

Rotterdam ta bay di acuerdo pa financia Show Nacional di Klapchi

(NLTimes) – E show Nacional di Klapchi na Brug Erasmus na Rotterdam probablemente lo tuma luga e aña nobo aki toch. Diahuebs ultimo, un mayoria den e conseho di ciudad di Rotterdam inesperadamente a adopta un mocion di ultimo ora pa saca financiamento di un solo biaha pa e evento, Rijnmond a informa.

Diabierna siman pasa a anuncia cu e show di klapchi lo no tuma luga. E financiamento pa e evento a ser corta for di e presupuesto di 2025 di e municipio, y un campaña di recaudacion di fondo co-organisa pa VVD a fracasa dramaticamente. €800.000 tabata necesario pa e evento, pero solamente €28.000 a ser recauda.

Pero despues di dos dia di debate e siman aki, cu numeroso proposicion entrega pa salba e evento, e conseho di ciudad casi unanimamente a adopta un mocion entrega na ultimo momento pa libera e suma rekeri for di un fondo municipal cu ainda ta contene reserva. Combina cu e suma di financiamento di multitud, cu a aumenta te na €100.000, ta parse cu tin suficiente fondo disponibel pa e evento tuma luga.

E aprobacion di e mocion a bini como un tiki sorpresa. Chantal Zeegers, e consejal di D66 responsabel pa e evento, anteriormente a conseha e ehecutivo di municipio - e oficina di alcalde y alcaldenan – contra mocionnan anterior di e partidonan di oposicion. Den practica, esaki tipicamente ta nifica cu un mocion lo fracasa. Pero e mocion di ultimo ora a haya sosten amplio di e partidonan di coalicion, cu solamente dos voto contra di dje. E unico partido cu a vota contra e show di klapchi tabata PvdD. E partido ta contra klapchi di cualkier forma.

Consejal Zeegers a yama e programa di Klapchi Nashonal un topico un tiki delicado. “Nos a nota den e ehecutivo di municipio cu e comunidad y e conseho a urgi nos pa busca un solucion. Nos no ta immuun na esey. E ta importante pa e ciudad y tambe pa e union dentro di e conseho: bo ta pidi nos pa wak den dje. Ta p’esey nos, como e hunta ehecutivo, a dicidi di acepta esey.”

Jasper Scholte di e organisacion tras di e show Nacional di Klapchi a bisa Rijnmond cu tabata “hopi sensibel” cu gobierno di e ciudad a dicidi di financia e programa toch. “Ta great cu e conseho di ciudad a haci su maximo esfuerso pa tene e evento andando. Mi ta entusiasma cu esey.”

“Nos tabata hopi sorprendi cu nos presupuesto a ser corta, specialmente cu un prohibicion completo di klapchi [di consumidor] na horizonte. Esaki ta e miho cos pa Rotterdam, tambe pa loke ta trata molester den e resto di e ciudad,” Scholte a bisa. “Ademas, klapchi ta trece hende hunto.

Tur e habitantenan di Rotterdam ta riba e waf. E ta un manera dushi pa pone Rotterdam den spotlight durante e lunanan di winter.”

SOLLICITEER NU

VACATURE
HUISARTSENOPLEIDING
ARUBA

Voor de driejarige Huisartsenopleiding Aruba, geaccrediteerd door Amsterdam UMC, zoeken wij enthousiaste kandidaten die in de regio of in Nederland hun master hebben voltooid, die vanaf 1 mei 2026 willen starten als AIOS voor de specialisatie tot huisarts.

WIE KOMT IN AANMERKING?
Artsen met een BIG-registratie.

CRITERIA
- Een erkend diploma voor basisarts.
- Een geldig rijbewijs.
- Een geldige BIG registratie.
- Recente klinische ervaring.
- Beheersing van Papiamento en de Nederlandse en Engelse taal is vereist.
- Beheersing van Spaans is een pré.

OVER ONS:

www.huisartsopleiding.nl/opleidingsprogramma
www.havaruba.org/nl/huisartsenopleiding

Stuur je motivatiebrief, CV, kopie van je bsc- en msc-diploma, Nederlandse BIG registratie, rijbewijs en referenties uiterlijk per 28 februari 2026.

t.a.v. mevrouw K.J. Wever:
k.wever@imsan.aw

FIND US ON
Instagram
@bondiaaruba
ALSO AVAILABLE ON

BONDIA ARUBA

Venezuela: Carrier di avion Mericano ta acerca den muestra di poder militar

(AP) — E carrier di avion mas avansa di Merca ta spera di yega awa cerca di Venezuela den apenas algun dia, den un muestra di poder militar Mericano cu no a ser mira na Latino America pa varios generacion.

Expertonan no ta di acuerdo riba e posibilidad cu avion di guera Mericano ta bay catapulta for di USS Gerald R. Ford pa bombardia obhetivonan dentro di Venezuela y pone mas presion riba presidente Nicolas Maduro pa retira.

Asina mes, si e sirbi e proposito aki of solamente patruya Caribe mientras Merca ta destrui boto cu ta acusa di trafica droga, e mero presencia di e barco di guera di 100mil ton ta mandando un mensahe.
"Esaki ta e anker di kico ta nifica pa tin poder militar Mericano atrobe na Latino America," segun Elizabeth Dickinson, analista senior di Grupo Internacional di Crisis pa region Andes. "Y esey a lanta hopi ansiedad den Venezuela pero tambe na henter e region. Mi ta kere tur hende ta observando esaki cu un sorto di rosea wanta pa mira con dispuesto Merca ta realmente pa usa forsa militar."

E yegada inminente di e Ford ta un momento mayor den e campaña di administracion Trump na Sur America, cual ta describi como un operacion anti-droga. E ta escala e despliegue ya caba masivo di poder militar den e region, cu presion agrega di bombardeo di training cerca di costa Venezolano, operacion di CIA cu a keda autorisa publicamente dentro di e pais, y atake contra boto den Caribe y oriente di Ocean Pacifico cu a mata mas di 75 persona.
Merca pa largo a usa carrier di avion como herment di disuacion pa presiona y influencia otro nacionnan, hopi biaha sin usa ningun forsa. Nan ta transporta miles di marinier y decenas di avion di guera cu por ataca obhetivonan paden di otro pais.

Secretario di Guera, Pete Hegseth diahuebs a nombra formalmente e mision Operation Southern Spear, enfatisando e significancia creciente y permanencia di e presencia militar den e region. Unabes cu e Ford yega, e mision ta bay conta cu casi un decena di barco di Marina, como tambe 12mil marinier.

Secretario di Estado, Marco Rubio ta insisti cu presidente Donald Trump ta enfoca riba stop droga di drenta Merca door di combati "narcoterorista criminal organisa."
"Esey ta loke el a autorisa. Esey ta loke ehercito ta haciendo. Ta p'esey nos activonan t'ey," el a bisa reporteronan diaranson despues di reuni cu su contrapartinan di e Grupo di Siete democracia na Canada.

Pero Rubio tambe ta bisa cu Merca no ta reconoce Maduro, kende a keda acusa ampliamente di horta eleccion aña pasa, como lider di Venezuela, y yama gobierno Venezolano un "organisacion transbordo" cu abiertamente ta coopera cu esnan traficando droga pa Merca.

Algun experto ta bisa cu despliegue di e Ford ta parce di ta destina mas pa un cambio di gobierno na Venezuela cu pa trafico di droga.
"No tin nada cu un carrier di avion ta trece cu ta util pa combati trafico di droga," Dickinson a bisa. "Mi ta kere ta claramente un mensahe cu ta hopi mas dirigi pa presiona Caracas."

Bryan Clark, un ex-submariner di Marina Mericano y analista di defensa na Hudson Institute, un think tank conservador, a bisa cu administracion di Trump no lo a desplega e Ford "si no tabatin intencion di us'e."
"Mi ta kere e administracion aki ta hopi abierto pa usa forsa militar pa logra obhetivonan particular," Clark a bisa. "Mi ta kere nan ta bay kier realmente haci algun operacion militar a menos cu Maduro retira den proximo luna."

Despues cu Rubio y Secretario di Guera, Pete Hegseth a duna informacion na legisladornan siman pasa, Rep. Jim Hines, e Democrata top den Comite di Inteligencia di Congreso, a bisa cu nan no a duna indicacion cu e atakenan lo stop, pero tambe a indica cu nan tabata enfoca riba traficadornan di cocaina y no tabatin intencion abierto pa baha Maduro.

Mark Cancian, un coronel retira di Marina y un consehero senior cu Centro pa Estudio Strategico y Internacional, ta spera barconan di guera Mericano pa lansa misil for di otro barco prome cu lansa cualkier avion di guera Mericano. El a bisa cu Venezuela tin sistema di defensa misil relativamente sofistica for di Rusia cu por pone piloto Mericano den riesgo.
"Pasobra nan tin asina hopi sistema, algun ta relativamente nobo, y tur ta mobil, probablemente nos no lo gara nan tur," Cancian a bisa. "Pues tin riesgo cu nos lo perde algun avion."

Venezuela ta mobilisa pa posible atake

Gobierno Venezolano e siman aki a gaba un mobilisacion "masivo" di tropa y civil pa defende contra posible atake di Merca. Minister di Defensa Venezolano, Vladimir Padrino Lopez a bisa den un declaracion cu "activo terestre, aereo, naval, di riu y misil" lo ta parti di un esfuerso di preparacion di dos dia "pa confronta menasanan imperialista."

Television estatal a mustra miembronan di ehercito, polis y milicianan para den formacion na e pais. Padrino tambe a duna declaracion, transmiti riba television estatal, para banda di un sistema di misil superficie-pa-aire den un base militar na e capital, Caracas.

Maduro, cu ta enfrenta cargo di narcoterorismo na Merca, a insisti cu intencion di administracion di Trump ta pa forsa su retiro. Oposicion politico Venezolano, cu sosten di Merca, a renoba su promesa di un cambio inminente di gobierno.

David Smilde, profesor na Universidad di Tulane kende a studia Venezuela pa mas di 30 aña, a bisa cu ehercito Mericano no tin suficiente personal den e region, hasta cu e carrier di avion, pa un invasion.
"E ta consistente cu e deseo aki di demostra forsa creible, cual nan tabatin caba," Smilde a bisa di e carrier. "E no ta cambia e equacion. Mi no ta kere cu e hecho cu e t'ey ta nificacu nan necesariamente mester ataca. E ta djis nifica cu Trump y Hegseth no a lubida di esaki, y ainda nan ta 'onboard' den purba di genera cambio di regimen mediante un muestra di forsa."

Smilde a bisa cu oposicion politico Venezolano pa largo a bisa oficialnan Mericano cu "djis un menasa creible di forsa" lo causa gobierno di Maduro pa cay. Pa Trump, el a bisa, esaki lo ta e miho resultado di e operacion aki.

Mexico: Departamento di Tesoro Mericano ta sanciona grupo criminal operando casino

(AP) – Tesoro Mericano a anuncia sancion diahuebs contra un grupo criminal operando casino na Mexico cu tabata supuestamente usa pa laba placa di droga pa cartel di Sinaloa.

E anuncio Mericano a yega un dia despues cu autoridadnan Mexicano a bisa cu nan a suspende 13 casino na e pais cu a acusa di labamento di placa. Gobierno Mexicano no a comparti nomber di e casinonan, pues no tabata inmediatamente cla si e mesun casinonan tabata involucra, pero e dos gobierno a papia di cooperacion.

"Nos mensahe na esnan sosteniendo e cartelnan ta cla: Bo ta bay ser teni responsable," vice-secretario di Tesoro Mericano pa Terorismo y Inteligencia Financiero, John K. Hurley a bisa den e declaracion diahuebs. "Nos ta gradici gobierno di Mexico pa su partnership fuerte den e esfuerso aki."

E sancionnan ta afecta mita decena di miembro di famia Hysa y mas di 20 negoshi, incluyendo casino y restaurant di luho.

E sancionnan ta blokea activonan cu e personanan afecta tin na Merca y ta prohibi hende di haci negoshi cu nan na Merca.

Tesoro Mericano tambe a propone pa prohibi institucionnan financiero di haci negoshi cu 10 casino Mexicano ubica principalmente den nort occidente di Mexico, pa motibo di e riesgo di labamento di placa cu nan ta representa.

Honrando e legado di Carmen Castelló, un pionero den monitoreo di feminicidio na Puerto Rico

(ElNuevoDia) - "E victimanan no tabata djis un number p'e. El a mira nan y a sufri. E tabata kier husticia pa nan."

Cu e palabranan aki, Nahir Castelló Ortiz a recorda e herencia di su ruman muhe mas grandi, Carmen Castelló Ortiz, un pionero den monitoreo y rastreo di feminicidio y desaparicion di mucha y hende muha na Puerto Rico. Despues di mas cu dos luna den hospital, e trahado social retira, stima pa organisacionnan cu ta bringa pa bienestar di hende muhe, a fayece dialuna na edad di 71 aña.

Desde 2011, Castelló Ortiz a compila informacion diariamente den buskeda di husticia pa e victimanan asesina y desapareci. Su cifranan a refleha discrepancianan significante cu esnan di polis, loke a pone organisacionnan feminista exigi mas transparencia,

reconocemento y responsabilidad di e autoridadnan.

Riba su pagina di Facebook, "Seguimiento de Casos" (Siguimento di Casonan), e no solamente a publica noticia y imagennan di hende muhe asesina, a conta feminicidionan y a monitoria e resolucion of persecucion di e asesinonan, pero tambe a publica informacion tocante hende muhe adulto y hoben perdi, ofreciendo detayenan clave y e speransa cu nan famianan lo haya nan na bida.

"Nos tabata sa di su trabou, pero asina tanto expresion di cariño tabata un abraso di paz. E tabata un consuelo. Nos lo ta semper agradecido," su ruman muhe mas chikito a enfatisa na telefon.

Na 2019, su base di dato a hiba Kilómetro 0 y Proyecto Matria pa publica e rapport "E Persistencia di Indiferencia: Feminicidionan na Puerto Rico." Di mesun manera, su archivo tabata e fundeshi pa creacion di e Observatorio di Igualdad di Genero (OEG), cu a monitoria y produci rapportnan mensual riba feminicidionan riba e isla for di 2019.

Regimen Cubano ta fabrica repelente natural despues cu arbovirus a bira un crisis di salud

(CiberCuba) - Despues di lunas cu tiendanan di La Habana ta bende productonan di repelente di sangura na dollar, y mientras cu epidemia a plama den henter e pais, regimen Cubano a cuminsa—bastante laat— fabrica repelente natural den e provincia di Granma, despues cu e plamamento di arbovirus a conduci caba na un crisis di salud nacional.

Laboratorio Farmaceutico Medilip, den colaboracion cu Granma Pharmacy and Optics Company, a cuminsa produccion di un repelente natural cu e intencion di "proteha e poblacion y sostene esfuersonan di control di vector," segun e canal estatal CNC TV Granma, manera a informa riba su pagina di Facebook.

E producto, "100% natural," ta formula pa aplicacion directo na e cuero. Sinembargo, autoridadnan a aclaria cu su uso no ta recomendabel pa muchanan bou di tres aña.

Aunke e articulo no ta menciona e prijs di e producto, e imagennan comparti ta mustra dos tamaño, un na prijs di 40 pesos y e otro na 200 pesos.

Mientras cu e iniciativa ta ser presenta como un medida preventivo—y en berdad e ta oportuno, specialmente pa esnan cu presupuesto limita—e ta bini memey di un di e pio crisisnan epidemiologico cu Cuba a confronta den decadanan recien, cu e circulacion simultaneo di virusnan manera dengue, chikungunya y oropouche.

E anuncio tambe ta bin apenas algun ora despues cu e propio presidente Cubano Miguel Díaz-Canel a reconoce e magnitud di e brote, cu a afecta 30% di e poblacion Cubano, mientras cu hospitalnan ta confronta un sobrecarga y un scarsedad di remedi.

Specialista y ciudadanonan Cubano, tanto den como pafo di e isla, a critica e retraso di gobierno den adopta medidanan efectivo, despues di lunanan di informenan tocante e aumento di casonan y e proliferacion di sangura den comunidadnan caminda fumigacion no tabata suficiente of inexistente.

Ademas, e lansamento di e repelente aki ta bini sin informacion transparente tocante su disponibilidad of si e iniciativa lo ser copia den otro provincianan, reforsando e percepcion cu e contesta di salud di e regimen no ta suficiente.

LUNA DI LOCURA!
CUMPRA 2 LOTTO 5
Y HAYA 1 LOTTO 5 LOCO GRATIS!
CON PA HUNGA?
CU CADA COMPRA DI 2 LOTTO 5 RIBA E MESUN TICKET TA RICIBI 1 LOTTO 5 ADICIONAL LOCO COMPLETAMENTE **GRATIS** ARIBA E MESUN TICKET!
MAS BO CUMPRA, MAS TICKET LOCO **GRATIS** BO LO RICIBI!
PROMOCION TA VALIDO TE CU 31 DI DECEMBER
LOTTO Cambiando bida...
Pa mas informacion yama 525-7555 of bishita nos website lottoaruba.com
www.lottoaruba.com

Material educativo y informativo – 70 aña di nos escudo di Aruba

Na ocasion di e conmemoracion di 70 Aña di Nos Escudo di Aruba (15 di november 1955 – 15 di november 2025), Departamento di Cultura Aruba (DCA) ta anuncia cu a elabora y publica un serie di material educativo y cultural digital dedica na e simbolo nacional cu ta representa nos orguyo, union y identidad como pueblo.

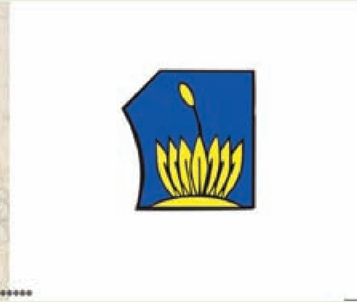
E escudo di Aruba ta un simbolo di orguyo, union y historia — un refleho di nos balornan, nos identidad y nos progreso. DCA ta kere firmemente cu conocemento y aprecio pa nos simbolonan

nacional ta fortifica e sentido di pertenencia y identidad cultural, particularmente den nos hubentud.

Pa motibo aki, DCA a traha riba materialnan educativo y informativo cu ta disponibel pa uso den scolnan y pa toda comunidad Arubiano.
Material pa Scolnan:

Un One Pager – 70 Aña di Nos Escudo di Aruba cu informacion basico y visual atractivo pa mucha di diferente edad.

Un boeklet digital cu explicacion amplio riba e historia, simbolismo y diseño di nos escudo, disponible pa descarga digital.

Material pa Comunidad:
Un segmento televisivo especial na programa Bentana Cultural (Telearuba) dedica na e aniversario di nos escudo. Publicacion di contenido educativo y cultural riba e plataforma digital di DCA (Facebook, Instagram, YouTube) y den medionan di prensa local.

DCA ta invita tur scolnan primario y secundario pa bishita nos website y uza e materialnan aki como un recurso educativo pa motiva discusion y orguyo nacional den lesnan y

actividadnan di clase.

Pa mas informacion y pa yega na e materialnan digital, por bishita: www.cultura.aw.

Departamento di Cultura Aruba ta gradici tur scolnan, educadornan y institucionnan pa nan cooperacion y compromiso continuo pa inspira y forma nos futuro generacionnan.

Cushinando cu Bon Dia

Muffins di Pampuna

Ingrediente:
300 gram di pampuna
3 webo
200 gram di hariña
1 paki di levadura den puiro
1 cuchara di esencia di vanila
175 gram di sucu blanco
3 cuchara di manteca
Sucu den puiro
Menta fresco

Preparacion
1. Pela, corta den bloki y cushina e pampuna den awa herbi te ora e bira moli.
2. Machica e pampuna. Laga algun na banda pa decora.
3. Den un conchi bati e webonan cu e sucu.
4. Agrega e manteca smelt, e vanila y e puree di pampuna
5. Incorpora poco poco y sin stop di mescla, e hariña y e levadura coli.
6. Precalenta e forno na 180 grado celsius.
7. Yena e molde di cupcake na mitad y horna pa 15 minuut.
8. Sak'e cu cuidao, lag'e fria y decora cada muffin cu un bloki di pampuna, blachi di menta y sucu den puiro.

Obra teatral "E Ultimo Carta" a estrena na Archivo Nacional Aruba

Siman pasa a tuma lugar na Archivo Nacional Aruba e obra teatral "E Ultimo Carta", un obra skirbi y dirigi pa Sr. Charles Croes di Creative Art Aruba. E obra teatral aki ta inspira y dedica na e honor di nos Gran Heroe Nacional Boy Ecury d.f.m. cu ta recorda 81 aña di su fayecimento.

Un hoben Arubiano cu a lucha pa libertad, un luchador di resistencia nacional y den Reino. Boy Ecury a ser fusila dia 6 di november 1944, y riba e dia aki no ta recorda su lucha. Riba e dia aki tabata net un aña pasa cu Gobierno di Aruba a decreta e dia aki, como "Dia Nacional pa Conmemora tur luchador di resistencia nacional y den Reino".

Relaciona cu esaki a organisa un actividad pa studiantenan di scol secundario dia 4 y 5 di november y dia 6 di november tabata pa e publico general. Cu e sosten financiero di UNOCA Aruba, Het Cultuurfonds Caribische Gebied y Fundacion Amigonan di Archivo a logra cu 4 scol na Aruba a bin bishita e exposicion di Archivo Nacional Aruba.

Un danki ta bay na e scolnan cu a acepta e invitacion, esta Filomena College Mavo (San Nicolas), Colegio Nigel Matthew (San Nicolas), Ceque College (Oranjestad) y Mon Plaisir College Havo/Vwo (Oranjestad), y tambe

na Subway Aruba pa treat e muchanan y Arubus pa transporte di e hobennan pa Archivo Nacional Aruba.

Dia 6 di november e obra teatral a ser presenta pa e publico general. Den un sala completamente yen, e obra a conmove esnan presente. E hobennan a ricibi aplauso grandi na final di nan presentacion.

E elenco di Creative Art Aruba ta consisti di: Gideon Testing (Boy Ecury), Lupita Bernabela (Anna Ernst Ecury/ Mama di Boy), Dayenne Croes (Kitty), Cassimiree Torres Mendoza (Bruha), Isabella Panneflek (Anna), Yonathan Heyliger (Chief), Daniel Caseres (Luid de Lannoy), Zylon Croes (Kees), Loui-Angelo Bislick (Imp), Sebastian Torres (Assistente di produccion), Sandro Bouman (Via Rentals – lus y zonido), Johnny Scharbaay (Musica) & Charles Croes (Escritor y Director).

Un danki ta bay na esnan cu a haci e obra y e actividad aki posibel; e personal di Archivo Nacional Aruba, directiva di Fundacion Amigonan di Archivo, UNOCA Aruba, Het Cultuurfonds Caribisch Gebied, Charles Croes y Creative Art Aruba, Departamento di Cultura Aruba, Sr. Jhon Freddy Montoya, Sr. Johnny Scharbaay, Via Rentals, Subway Aruba, e scolnan cu a bishita nos.

Nos kier gradici Sr. Boy Ecury pa su aporte na e proyecto y tambe na artista Vanessa Paulina cu a presta nos, dos di su obranan di arte di Boy Ecury (aña 2024), pa asina por a expone nan durante e dianan cu a pasa.

En conexion cu Dia Mundial di Diabetes

Aruba One Happy Island Lions Club a organisa charla

Den cuadro di e Dia Mundial di Diabetes, Aruba One Happy Island Lions Club (OHIL), a organisa dia 11 di november 2025 un charla informativo na MFA Santa Cruz cu e lema “Sa mas y haci mas pa combati diabetes den nos comunidad.”

E evento tabata un ambiente agradabel y educativo, caminda participantenan a ricibi informacion util riba prevencion, control y estilo di bida saludabel. Ademas, tabata tin control gratuito di sucu y presion, y un masashi di man pa promove bienestar y relahacion.

Aruba One Happy Island Lions Club ta gradici sinceramente e expertonan di POH (Praktijkondersteuner voor de huisartsenpraktijk) pa nan valioso apoyo y presentacion informativo durante e charla. Nan cooperacion a duna un gran aporte pa educa y inspira e participantenan.

Na final, presidente Lion Aliyuri Arends a gradici e expertonan di POH, tur participante y tur miembro pa nan presentacion, entusiasmo y cooperacion. El a acentua cu hunto nos por crea conscientisacion, inspira accion y promove un bida saludabel den nos comunidad. E charla ta parti di e esfuerso global di Lions Clubs International pa combati diabetes — un di su causa humanitario principal. Aruba One Happy Island Lions Club ta gradici tur colaboradornan y asistentenan pa nan apoyo y participacion.

MI STORIA
den Sector Hotelero
a cuminsa como
Front Office Agent
y mi a crece bira Food &
Beverage Manager na
Renaissance Wind Creek.
Jaison Croes
Antes
AHATA
ARUBA HOTEL & TOURISM ASSOCIATION

BONDIA ARUBA

Carlos Alcaraz ta briya cu orguyo mientras e ta haya trofeo pa No. 1 mundial

(AP)—Carlos Alcaraz tabata cu sonrisa ora el a haya e trofeo pa e hungador No. 1 di tennis mundial di fin di aña diahuebs.

Despues di un partido espectacular cu Jannik Sinner, Alcaraz a sigura e ranking diahuebs cu un victoria di su tres partido di grupo den e ATP Finals.

E hungador Mericano di 22 aña a ricibi e trofeo na Inalpi Arena den Turin, poco prome cu Sinner su partido contra Ben Shelton. "Ta un gran placer pa mi pa ta No. 1 di mundo atrobe," Alcaraz a bisa. "Ta algo cu mi ta traha hopi duro p'e, hunto cu mi equipo tur dia. E ta un meta, pa ta sincero, pero mi ta kere cu e ta un biahe cu bo no ta pasa aden bo so."

"Bo ta pas'e bo equipo completo, cu bo famia, cu bo hendenan cerca di bo, semper sosteniendo bo, den momentonan malo y bon."

Esaki ta e segundo bes den su carera cu Alcaraz ta caba e aña na prome luga riba e ranking.

El a bira e hungador mas hoben pa caba un aña como No. 1 ora el a logra esaki na 2022 cu 19 aña.

"Pa haya e trofeo aki atrobe, e prome tabata den 2022, mi tin e mesun equipo. Mi ta hopi orguyoso di e equipo cu mi tin awor," Alcaraz a agrega.

"Pa mi, esaki ta un logro grandi. E ta nifica hopi pa mi, pa ta honesto, y mi ta simplemente hopi feliz y orguyoso."

A termina curso di capacitacion den cuadro di maneho deportivo

Federacionnan miembro di COA lo traha riba nan plan of "framework" strategico

Despues di un total di 5 tayer y 1 "feedback" sesion cu a dura un total di 11 siman, e federacionnan miembro di Comite Olimpico Arubano (COA) a keda cu e tarea di prepara un plan strategico of un "framework" di un plan. Cu esaki ta drenta e parti final e di dos fase di e "Capacity Building Training" (CBT) cu a ser organisa door di e Direccion di Desaroyo di COA. Utilisando tur e conocemento di e prome y e di dos fase di CBT, lo prepara un plan cu bista riba desaroyo a plaso largo.

E plannan cu ta wordo entrega lo ser controla door di ambos e Direccion di Desaroyo di COA y e profesionalnan cu a presenta e diferente tayernan, pa asina duna "feedback". E idea ta pa e federacionnan miembro haci uso di e plan cu nan a construi pa asina implementa esaki pa cuminsa traha riba e desaroyo

cu nan a indica como importante y/of necesario dentro di nan federacion. Finalmente, algun di e plannan cu lo ser entrega a door di e federacionnan miembro lo wordo presenta durante e siguiente asamblea general di COA cu lo tuma luga den luna di december proximo. COA ta desea tur federacion hopi exito cu e construccion y presentacion final di nan plan strategico, cu sigur lo sirbi na bienestar di e desaroyo di deporte na Aruba.

Surinam y Corsou ta acerca mas na un clasificacion historico pa Copa Mundial

(AP)—Richonell Margaret a anota dos gol den un espacio di dos minuut den e segunda mitar diahuebs mientras Surinam a derota El Salvador 4-0 den clasificatorio di CONCACAF pa acerca mas na sigura un lugar den Copa Mundial pa prome biaha.

Tjaronn Cherry a habri e marcador cu un tiro pinalti den e di 44 minuut y Richonell Margaret a anota den e di 74 y 76, mientras Dhoraso Moreo Klass a agrega un gol den e di 83.

Cu e victoria, Surinam ta keda invicto y a yega na nuebe punto den Grupo A, mesun cantidad cu Panama, cu a derota Guatemala 3-2.

Surinam, cu tin un miho diferencia di gol cu Panama, lo bishita Guatemala diamars binidero, mientras Panama ta ricibi El Salvador.

Diesdos pais, dividi den tres grupo, ta competiendo pa tres lugar directo na Mundial di proximo aña. Merca, Canada y Mexico a cualifica automatico como co-anfitrionnan di Mundial.

Surinam, un di e fundadornan di CONCACAF na 1961, ta hungando den e ronda final di clasificatorio pa prome biaha desde 1978.

El Salvador a sufri su di cuatro derota consecutivo y cu apenas tres punto a ser elimina.

Corsou ta controla su destino
Tambe diahuebs, Jordi Paulina a anota dos biaha y Corsou a derota Bermuda 7-0 y lo hunga contra Jamaica pa un lugar den Mundial.

Paulina a anota den e di 48 y 63 minuut, mientras Leandro Vacuna (7), Juninho Vacuna (32), Sontje Hansen (59), Ar'Jany Martha (82) y Roshon van Eijma (90) tambe a agrega golnan pa Corsou, cual ta bao direccion di Dick Advocaat.

Advocaat a dirigi Hulanda tres biaha y tambe a maneha Sur Korea, Belgica y Rusia prome cu el a tuma e trabao cu Corsou, cual nunca a cualifica pa Mundial.

Cu e victoria convincente, Corsou tin 11 punto y ta lider Grupo B riba Jamaica, cual a empata 1-1 cu Trinidad y Tobago.

Jamaica, cu a cualifica pa Mundial 1998 na Francia, ta ser dirigi pa ex-mentor di Inglatera, Steve McLaren. E Reggae Boys lo ricibi Corsou na Stadion Nacional di Kingston diamars.

Corsou mester gana of empata pa cualifica, mientras Jamaica mester di un victoria.

Grupo C ta habri
Bancy Hernandez y Jaime Moreno a anota golnan y Nicaragua a sorprende Honduras 2-0 pa laga e grupo indeciso te e ultimo ronda otro siman diamars. Hernandez a habri e marcador den e di 12 minuut y Moreno a gara e victoria pa e Nicaragüensenan den e di 82.

Tambe diahuebs, Frantzdy Pierrot a anota un gol den e prome mitar y Haiti a derota Costa Rica 1-0.

Pierrot a anota den e di 44 minuut pa gara e victoria pa e Haitianonan. E unico aparicion di Haiti den Mundial tabata na 1974.

Cu un ronda mas pa hunga, Honduras ta lidera e grupo cu ocho punto, mesun cantidad cu Haiti, pero cu un diferencia miho di gol. Costa Rica ta keda den competencia cu seis, mientras Nicaragua a ser elimina cu cuater punto.

Keda alerta pa estafa riba rednan social!

No click riba aviso paga (sponsored ad) cu ta usando imagen di Aruba Today.
Bishita solamente e pagina oficial di Facebook, Aruba Today News, of e website
www.arubatoday.com.

Si bo haya algun problema, nos t'ey pa yuda: bondia.aruba@gmail.com

Dan Quinn ta sinti cu ta posible pa ekiponan di NFL hunga 1 wega den exterior pa aña

(AP) - Washington Commanders Dan Quinn a pausa brevemente pa colecta su pensamentonan ora a puntra si e lo kier hunga den exterior tur aña.

"Bon pregunta," el a bisa, cu otro pausa, prome cu el a puntra den chiste si tin hende di NFL na e sitio. "No, mi ta haci wega.." el a bisa rapidamente, prome cu el a contesta e pregunta.

"Nos tabata sa cu e ta haci untiki dolor den comienso di e siman, pero asina cu bo cuminsa yega cerca na e dia di wega, bo ta cla pa haci un bon trabao," Quinn a bisa. "Dus mi ta kere cu si bo por hacie, si, mi ta kere tin un manera dependiendo di unda bo bay."

Commanders lo enfrenta Miami Dolphins na Real Madrid du stadion Santiago Bernabeu diadomingo den e di siete - y ultimo - wega internacional di e temporada, e cantidad di mas grandi den un aña pa NFL mientras e ta sigui expande na nivel global.

Comisario di NFL Roger Goodell a bisa cu e lo kier mira cada ekipo hungando un wega internacional tur aña.

Coach di American Football John Beam a fayece despues di tiro

(AP) - Coach di Laney College John Beam, ken a participa den e serie di Netflix "Last Chance U", a fayece despues di ricibi un tiro riba campus, Oakland Police Department a bisa diabierna, y un sospechoso a keda deteni.

Hefe di polis Floyd Mitchell a anuncia e coach su morto na un conferencia di prensa diabierna, e dia despues di e tiro na campus. "Esaki tabata un incidente hopi specifico," James Beere Hefe Assistent a bisa, agregando cu e sospechoso y Beam tabata conoce otro y aunke nan no tabata cercano, e coach tabata "habri pa yuda tur hende den nos comunidad."

Beere no a elabora tocante con nan tabata conoce otro ni tampoco dicon e sospechoso tabata na Campus, bisando cu e sospechoso a practica e deporte na Skyline High School pero no ora cu Beam tabata traha ey. Beere a bisa cu e sospechoso tabata conoci pa "keda rond" di campus. E sospechoso a ser deteni sin cualkier negacion y un arma di candela a keda recupera, el a agrega.

Cargonan formal te ainda ta pendiente segun polis.
Autoridadnan a credita tecnologia, specificamente camara na e campus, residencianan priva y riba transito publico, cu yuda detene e sospechoso, ken no tabata nombra.

Tiki otro detaye tabata disponible. Esaki ta marca e di dos tiroteo den dos dia na un scol di Oakland.

E serie documental di Netflix ta enfoca riba atletanan na college cu ta luchando pa cambia nan bida, y Beam su Laney College Eagles tabata strea den e temporada 2020. Beam a mustra competitivo, pero aparentemente el a forma conexion cu su hungadonan.

Piedmont Police Chief Fred Shavies, ken anteriormente tabatin e funcion di hefe na Oakland Police Department a bisa cu e tabata un amigo, un mentor y un gran admiraor di Beam. "John tabata hopi mas cu un coach," el a comenta. "E tabata un figura paterno pa miles di no solamente hende homber pero hende muhe tambe den nos comunidad."

Centenares di persona a tene un ceremonia pafo di e hospital unda el a "lucha" di mesun manera cu el a siña varios durante e ultimo 40 aña, el a agrega. Shavies a bisa cu el a conoce Beam ora cu e tabata den scol y el a brinda sosten despues cu Shavies a perde su tata, yamando e "un ser humano absolutamente increible." El a puntra con Beam a laga su marca riba asina hopi hende" cu solamente 24 ora den un dia, no?"

Dos di Beam su ex hungadonan - rumannan Nahshon y Rejzohn Wright, awo den NFL cu Chicago Bears y New Orleans Saints - a publica riba rednan social despues di e tiroteo.

"Bo ta nifica tur cos p'ami," Rejzohn Wright a bisa den un publicacion cu un potret di Beam. Su ruman homber tambe a comparti un potret di e coach cu un emoji di curason kibra.

Alcalde Barbara Lee a describi Beam como un "gigante" y un mentor, educador y un salbacion pa hobennan. "Pa mas di 40 aña, el a crea lider riba y fuera di veld, y nos comunidad ta impacta banda di su famia," Lee a bisa.

Beam, actualmente den e funcion di director atletico, a uni Laney College den 2004 como un coach y a bira coach hefe den 2012, ganando dos titulo di e liga. Segun su biografia riba e scol su wbeiste, 20 di su hungadonan a bay NFL.
"E comunidad di Peralta ta sumamente afecta pa e tiro y profundamente preocupa pa su bienestar. Nos ta impacta y cu curason kibra cu e violencia aki a toch nos campus," Mark Johnson, vocro pa Peralta Community College District a bisa den un declaracion via email tocante Beam su status medico actual.

Beam su tiro a bini un dia despues cu un studiante a ricibi tiro na Oakland Skyline High School. E studiante en cuestion ta den condicion stabiel.

Astronautnan Chines a regresa for di stacion espacial despues di un atraso

(AP) — Tres astronaut Chines a regresa for di stacion espacial di nan pais diabierna despues di mas cu un siman di atraso, pasobra e capsula di regreso cu nan tabata plania pa usa a ser daña, probablemente door un impacto di 'debris' espacial.

E ekipo a laga nan nave Shenzhou-20 den orbita y a regresa usando Shenzhou-21 cu a yega recientemente, cual tabata hibando un team di tres persona pa reemplaso na e stacion, segun e agencia concerni di China.

Nan plan original pa regresa a keda elimina pasobra un bentana den e capsula Shenzhou-20 tabatin un crack chikito, mas probablemente causa door di impacto di resto espacial, segun e agencia espacial diabierna.

Nan tabata den un rotacion di seis luna y originalmente tabata programa pa regresa dia 5 di november, cuatro dia despues cu e team nobo a yega. Nan regreso a ser atrasa cu nuebe dia, y nan estadia di 204 dia den espacio tabata e mas largo pa cualkier astronaut na e stacion espacial di China.

No tabata cla si e cambio di nave lo afecta e calendario di misionnan futuro pa e stacion espacial Tiangong, unda team nobo normalmente ta cambia cada seis luna. E agencia espacial a bisa cu Shenzhou-22 lo ser lansa pero no a specifica ora.

Chen Dong, comandante di e mision, a bisa cu e tabata sinti mas trankil despues cu nan a regresa, yamando su ultimo bishita espacial un chens pa train y tambe un test real.

E capsula di regresa a desplega un parachute cu strepinan colora y blanco ora el a baha den atardi na un sitio remoto den desierto di Gobi banda nort di China, mas o menos cinco ora y mei despues di laga e stacion espacial. E impacto a hinca un nubia grandi di puiro den e paisahe seco.

Tin miyones di parti di debris espacial rond di Tera na velocidad mas lihe cu un bala. E fraccionnan mayormente chikito por bin for di lansamento y colision y ta representa un riesgo pa satelite, stacionnan espacial y astronautnan cu ta opera afo di nan.

E astronautnan cu a keda tranca temporariamente, cu tabata biaha na e stacion espacial den april, a continua traha experimento hunto cu e team nobo y "tabata na condicion bon, traha y biba normalmente," segun e agencia espacial principio di siman.

Hunto cu e astronautnan, cuatro raton cu tambe a tin un estadia mas largo cu tabata plania a regresa despues cu nan a yega na Shenzhou-21 mas o menos dos siman pasa.

E ratonnan tabata usa pa studia con e ausencia di gravedad y confinacion ta afecta nan. E estudio lo yuda desaroya tecnologia pa cria y monitorea mamiferonan chikito den espacio, segun Academia Chines di Ciencia.

Jiang Yue, na centro pa ingenieria y tecnologia di aplicacion espacial di e academia, a bisa cu e ratonnan tabata ser monitorea 24 ora den orbita pa wak nan actividad. Cientificonan a haya cu e ratonnan a adapta na microgravedad den un periodo hopi cortico, y cu nan por come, bebe y drumi nan mes. E ratonnan lo ser manda na un hospital pa estudio adicional. Programa espacial di China ta un fuente grandi di orguyo nacional. CCTV, e media estatal, a mustra e regreso di astronautnan 'live'. Un bandera Chines tabata zwaai den biento fuerte despues cu el a ser planta cerca di unda e capsula a touch tera.

Apart di construi su stacion espacial mes, China a explora Mars cu un rover robotico y tin meta pa hiba un persona riba Luna pa 2030.

China a desaroya e stacion Tiangong despues cu e pais a ser exclui for di International Space Station pa motibo di preocupacion di seguridad nacional di EU. Programa espacial di China ta controla door su militar.

Tiangong, cual ta nifica "Palacio Celestial," a ricibi su prome team den 2021. E ta mas chikito cu International Space Station cu ta opera caba pa 25 aña.

International Space Station tambe a tin atrasonan den regreso, notablemente e di dos astronaut di NASA cu nan test-flight di un capsula nobo di Boeing den 2024 cu tabata dura un siman pero a bira nuebe luna despues cu e problema a surgi cu e capsula.

Google ta ofrece haci cambio di 'ad-tech' den caso anti-competencia di EU pero un particion no ta bao consideracion

(AP) — Google a ofrece pa haci cambio grandi den su practicanan comercial pa resolve un caso anti-competencia di Union Europeo cu ta dirigi contra su negoshi di ad-tech, pero nan no ta inclui parti e compania.

E plan di cumpli cu Google a somete na Comision Europeo — e enforsador halto di anti-competencia pa e bloc di 27 pais — ta inclui "cambio inmediato di producto" pa stop practicanan specifico, segun e compania.

"Nos propuesta ta dirigi completamente e decision di EC sin un particion cu ta causa desorden cu lo daña e miles di publicadornan y cumpradornan di aviso Europeo cu ta usa hermentnan di Google pa sigui crece nan negoshi," e compania a bisa diabierna.

Google tambe a bisa cu e ta apela contra e decision di e comision pa pone un multa di 2.95 biyon euro den september pa violacion di regla di competencia di e bloc dunando faboritismo na su mesun servicio di publicidad digital. E comision a acusa Google di abusa su posicion dominante pa faborece su mesun servicio di tecnologia pa publicidad online, cual ta causa daño na competidornan, promotornan online y publicadornan.

Como parti di e castigo, Google tabata rekeri pa bin cu proposicion pa stop loke e Comision a yama "practicanan di auto-preferencia" y pa stop "conflictonan di interes."

E Comision a bisa cu e lo forsa Google bende parti di su negoshi si nan no ta satisfecho cu e remedinan cu e compania a propone.

E cambio di Google ta inclui duna publicadornan mas opcionnan di prijs riba su plataforma di maneho di aviso. Pa trata e conflictonan di interes, e compania ta ahusta su hermentnan di aviso pa duna publicadornan y promotornan mas opcion y mas flexibilidad.

"Nos lo analisa awo e medidanan cu Google a propone pa evalua si nan ta pone fin efectivamente na e practicanan di auto-preferencia y si nan ta dirigi e situacion di conflictonan inherente di interes," e Comision a bisa den un declaracion.

Google tambe ta combati esfuersonan banda di otro linea di Oceano Atlantico pa parti e compania. E Departamento di Husticia a hiba e compania Corte Federal pa forsa un benta despues cu un hues a declara cu su red di aviso tabata un monopolio ilegal.

Accidente entre un pick-up y un auto di huur cu turista

Diaranson merdia a drenta informe di un accidente cu persona herida dilanti di Wendy's Blvd., mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente entre un pick-up y un V-Wagen cu turista unda un turista a resulta herida. Na yegada di e ambulance nan a atende e turista victima na e sitio mes.

Accidente pa falta di preferencia na momento di reverse na Dakota

Diaranson atardi a drenta informe di un accidente na Avenida Milio Croes, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda cu un auto Hyundai Accent a bay reverse pa sali for di e parkinglot pero no a duna preferencia na e Nissan Rogue cu tabata pasando.

Afortunadamente ningun hende a resulta herida.

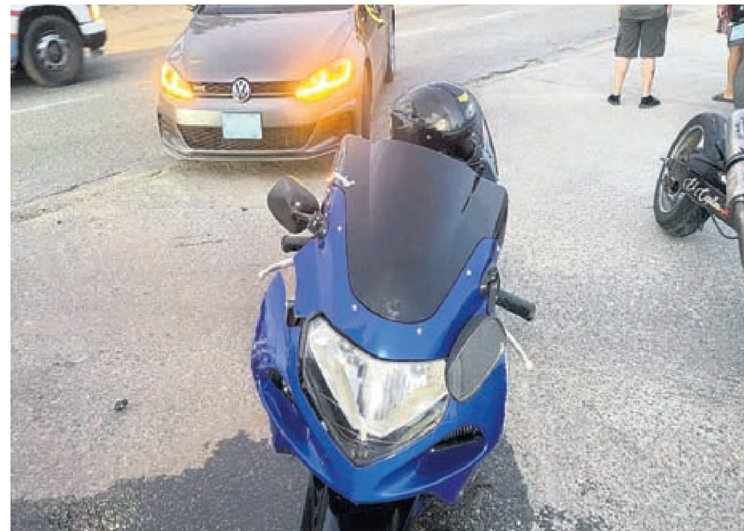
Auto a bay bira na man robes sin pone direccional ora cu brommer a bay pas'e

Diaranson atardi a drenta informe di un accidente cu hende herida na Sabana Liber, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente unda cu un auto Volkswagen GTI a bay bira na man robes sin a pone signlight ora cu brommer ta bay pas'e y a dal den dje den banda y aparte di raspa su curpa na diferente parti ora cu el a cay y el a fractura su schouder banda drechi.

Na yegada di e ambulance nan a atende y a transporte pa hospital.

Ex lider rebelde Congoles den huicio pa crimennan di guera ta cuminsa welga di hamber

(AP) - Ex lider rebelde Congoles Roger Lumbala a cuminsa un welga di hamber diabierna pa protesta contra su huicio, cual a cuminsa e siman aki a causa di atrocidadnan cu el a comete dos decada atras durante e di dos guera na Congo.

Lumbala, ken a retira su abogadonan y a nenga presenta den corte despues di e prome dia di e huicio diaranson acusando cu e corte Frances no tin autoridad pa cuminsa un huicio den su contra, a anuncia su welga di hamber den un declaracion lesa pa hefe di Paris su corte criminal, Marc Sommerer. E ex lider rebelde a ser acusa cu "conspiracion criminal pa prepara crimen contra humanidad" y "complicidad di crimen contra humanidad" durante e conflicto for di 1998 pa 2003. E ta enfrenta un posible sentencia di cadena perpetua. Un vereducti ta abtucuoa dia 19 di december na corte criminal di Paris. Lumbala su huicio ta posible bao di ley Frances cu ta reconoce hurisdiccion universal pa crimennan cometi contra humanidad. 1990, cu mas di 100 grupo arma activo.

BONDIA ARUBA

Lider di Republica Centro Africano aproba pa di tres termino

(AP) — Corte supremo den Republica Centro-Africano dialuna a habri caminda pa presidente Faustin Archange Touadera participa den eleccion di december, un competencia cu lo tuma luga den medio di un crisis di seguridad cu ta empeora y dependencia creciente di e lider riba Rusia pa proteccion.

Corte constitucional di Republica Centro-Africano a aproba candidatura di Touadera hunto cu lider prominente di oposicion Anicet Georges Dologuele y cinco otro candidato pa e votacion di 28 di december.

Corte a rechasa un peticion reciente cu tabata busca descualifica Touadera pa motibo cu e no ta cumpli cu e criterio pa postula pa presidencia.

Touadera, ken a dirigi e pais desde 2016 y a ser reelegi den 2021, ta un di e aliado mas cercano di Rusia na Africa. Republica Centro-Africano ta un di e prome paisnan unda grupo mercenario Ruso Wagner a establece operacion cu e promesa pa combati gruponan rebelde y restaura pas.

Pero desacuerdo rond di naturalesa di presencia militar di Rusia den e pais a tira un sombra riba relacionnan entre Republica Centro-Africano y Moscu.

Den augustus, oficialnan estatal y militar a bisa na The Associated Press cu Rusia a pidi e pais pa reemplasa e grupo mercenario priva Wagner cu Africa Corps maneha door di estado Ruso y a pidi pago pa servicio di seguridad adicional.

Gobierno di Republica Centro-Africano a mustra cu no kier acepta peticionnan di Rusia, pasobra nan ta mira Wagner como mas efectivo y nan ta prefera paga pa servicio cu mineral, no cu placa cash.

Durante aña, Wagner a ta proteha Touadera y su gobierno, y a yud'e gana un referendum constitucional den 2023 cu por amplia su poder indefinidamente. Den intercambio, nan a haya acceso na rikesa mineral di e pais, incluyendo oro.

Republica Centro-Africano ta den conflicto desde 2013, ora mayormente rebeldenan Musulman a tuma poder y a obliga e presidente sali di oficina. Un acuerdo di pas a ser firma den 2019, pero seis di e 14 grupo arma involucra den e acuerdo a drenta for di dje. Wagner ta atribui como esnan cu a preveni e rebeldenan for di tuma e capital den 2021.

Validacion di candidatura di Touadera a yega mesun dia cu Conseho di Seguridad di ONU a amplia su mision di mantenemento di pas den Republica Centro-Africano pa un aña mas.

Rey di Jordania y lider di Indonesia ta tene combersacion tocante conexion economico y Gaza

(AP) — Rey di Jordania y lider di Indonesia diabierna a tene combersacion ora cu e dos amigonan di hopi tempo a acorda pa fortalece cooperacion militar y conexionnan economico entre e dos nacion musulman cu mayoria di habitante.

Rey Abdullah II y Presidente Prabowo Subianto ta comparti un relacion personal largo bao di nan experiencia como alumno di academia militar U.S. Fort Benning cu ta bolbe na 1995, ora cu e dos tabata sirbi como oficial militar den nan paisnan respectivo.

Tres aña despues, Subianto a auto-exilia den Jordania den medio di acusacionnan di su rol hunga den secuestro di activistanan politico den 1998 durante tempo scur di dictadura militar di Indonesia. A pesar cu e tabata sin patria na e momento ey, el a ser ricibi cu cordialidad door di e monarca di e tempo, Rey Hussein, tata di Abdullah. Subianto a biba na Amman pa algun aña prome cu el a bolbe cas na 2008.

E bishita estatal di Abdullah na Indonesia, e pais musulman cu mas habitantenan den mundo y e economia mas grandi di Suroost Asiatico, tabata e di cuater parada den su ronda pa paisnan Asiatico cu ta inclui Hapon, Vietnam, Singapur y Pakistan.

Abdullah a ricibi un bon bini hopi amistoso den capital di Indonesia, Jakarta, cu su avion real escolta door di dos fighter jet. El a ser ricibi riba pista door di Subianto na Halim Perdanakusuma Air Force Base. E Rey a biaha hunto cu Subianto den un 'motorcade' te na palacio Merdeka, unda e dos lidernan a tene combersacion.

"Mi tin un conexion emocional cu Jordania, Su Real, Su Mahestad y (den e tempo) Su Mahestad ReyHussein cu cortesia a ricibi mi 27 aña pasa — asina cercano nos ta," Subianto a bisa prome cu e reunion. "Por fabor considera Indonesia bo segundo cas y Indonesia tin hopi respet pa bo."

"Nos kier traha estrechamente cu bo," el a bisa.

Den un acto poco comun, Subianto a invita Abdullah pa cena den su residencia priva na Jakarta Sur, y no pa un banquete estatal formal den palacio presidencial manera ta normal pa hefe di estado bishitante. Esaki tabata un refleho di e conexion personal entre e dos lidernan.

Ora Subianto a bishita Jordania na april, luna despues di su inauguracion como presidente di Indonesia, e Rey mes a core un vehiculo cu Subianto sinta banda di dje na asiento di pasahero, y el a hiba Subianto te su hotel.

Durante su bishita di dos dia na Indonesia, Abdullah tambe lo reuni cu representante di e fondo soberano di e pais, Danantara Indonesia, pa discuti oportunidad pa inversion sostenibel y conexion di largo plaso cu por contribui na desaroyo economico di Indonesia y aliansa global, posiblemente amplia e lista di partnernan stranhero di e fondo.

Danantara Indonesia, estableci den 2021 pa maneha y inverti e bienes nacional di e pais, ta hunga un rol crucial den impulso di inversion strategico den diferente sector pa apoya desaroyo nacional y crecemento economico. Dato di gobierno di Indonesia a mustra cu inversion di Jordania na Indonesia ta keda na solamente $5.41 miyon den e prome kwartaal di e aña aki, pone Jordania den posicion 43 den lista di inversionista mas grandi stranhero di Indonesia, mientras comercio entre e dos paisnan a debilita, cayendo na $559.7 miyon entre januari te september for di $709.4 miyon den mes periodo e aña anterior.

Ministro di Defensa Sjafrie Sjamsoeddin a bisa na reporteronan despues di combersacion separa cu Hefe di Stafo Conhunto di Forsa Arma di Jordan, Maj. Gen. Pilot Yousef Ahmed Al-Hunaity, cu Subianto y Abdullah tambe a supervisa firma di algun acuerdo, incluyendo compartimento di informacion di inteligencia tocante Gaza.

Sjamsoeddin a bisa cu Jordania ta "sumamente importante" den asistencia pa operacion humanitario di Indonesia pa Gaza, pasobra Indonesia, cu semper tabata un sostenedor fuerte di Palestina, no tin relacion diplomatico formal cu Israel.

Abdullah lo biaha pa Pakistan diasabra pa reuni cu Presidente Asif Ali Zardari y Prome Minister Shehbaz Sharif.

Inscribi pa e Ride, Walk & Run for the Roses!

Diadomingo 30 di november Koningin Wilhelmina Fonds Aruba ta organisando e Ride, Walk & Run for the Roses, cu e aña aki ta celebra su di 11 aniversario. E Ride, Walk & Run for the Roses ta cuminsa pa 7'or di mainta. E actividad aki ta pa recauda fondo pa Koningin Wilhelmina Fonds por sigui brinda su servicionan na e comunidad di Aruba.

Si bo ta interesa pa participa, por registra via e link https://forms.gle/sj5NjVT5rArWRMTV7

Tambe por inscribi personalmente diasabra atardi 15 y 22 di november di 5pm - 7pm riba e parkinglot di Alhambra Lo tin diferente ruta pa e actividad aki cu ta sali for di parkinglot di Alhambra Casino bay direccion Highrise Hotels y bin bek termina na e parking lot di Alhambra Casino.

Walk & Run: Alhambra - Divi Phoenix- Alhambra (5km)
Ride: Alhambra - Hyatt- Alhambra (8km)
Participacion ta 25 florin y ta inclui un T-shirt y un rosa na final di e Walk tanten cu tin den stock.

Koningin Wilhelmina Fonds Aruba ta invita comunidad henter pa inscribi, contribui y participa pa duna un man na e organisacion cu tur dia ta duna sosten na comunidad y tambe ta contribui na salud di e pueblo.

Resultado Sorteo
14 Novemver 2025

Alexander

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
7008	8442	3558	0081
5480	2048	SUPER5	5804
5380	1245	-	5120

MERDIA

Catochi	
Sorteo # 4803	
9999	
0692	
9613	
Multi-X	X3

Big 4	
Sorteo # 4803	
8517	
Multi-X	FP

1Off	
Sorteo # 2859	8113

Zodiac	
Sorteo # 4803	
1140	Piscis

Lucky 3	
Sorteo # 1677	
308	
Multi-X	X3

ANOCHI

Catochi	
Sorteo # 8701	
2661	
5025	
8547	
Multi-X	X3

Big 4	
Sorteo # 7745	
0402	
Multi-X	X3

1Off	
Sorteo # 2450	2179

Zodiac	
Sorteo # 6504	
2432	Acuario

Lucky 3	
Sorteo # 1434	
703	
Multi-X	X5

Lotto 5		
Sorteo #		Joker / Letter
0	x Jackpot	Proximo Jackpot
0	x Match 4+	280.000,-
0	x Match 4	
0	x Afl. 12,00	

Lotto di Dia		07-15-16-22-27
Sorteo # 7009		Proximo Jackpot
0	x Jackpot	71.000,-
10	x Match 4	
184	x Afl 8,00	

Mini Mega		03-04-06-09
Sorteo # 1819		Mega Ball 04
1	x Jackpot	Proximo Jackpot
0	x match 4	250.000,-
7	x Afl. 500,00	
167	x Afl 50.00	
130	x Afl.15,00	

Mini Mega – Mega Plus: **Afl. 350.000,-**

Mega di Number Korsou
Sorteo #

Vehiculo na wardanan di polis ta bay na findishi

Cuerpo Policial Aruba ta anuncia cu segun articulo 31 lid 1 di Landsverordening Wegverkeer (AB 1997no.18) lo tin un catalogusveiling (catalog di findishi), pa vehiculonan (auto y brommer) cu tin mas cu 90 dia y/of a pasa e termino aki y cu durante e ultimo 'kijkdagen" organisa pa KPA e doño no busca su vehiculo y no a cumpli cu e parti legal como doño.

E findishi lo tuma lugar den forma di un catalogo di findishi. Esaki ta nifica cu interesado por haya informacion adelanta den e catalogo digitalmente cu lo ta disponibel riba e website di Recovery Solutions & Investigations (RSI) cu ta www.rsiaruba.com.

Den e catalogo ta inclui e vehiculo cu ta na findishi, cu su number di identificacion, marca, modelo y otro aspectonan cu ta relevante.

RSI lo tin e formulario pa e vehiculo na findishi digital riba su website of por pasa busca e formulario na oficina di RSI cu ta situa na Avenida Milio Croes 40-A na Oranjestad.

E catalogo cu tur e informacion y instruccionnan lo ta disponibel pa publico desde 14 november 2025 te cu 1 december 2025 pa 4:00 pm riba e website www.rsiaruba.com

E vehiculonan lo ser bendi manera nan ta ("as is") sin ningun garantia y tampoco por debolbe back.

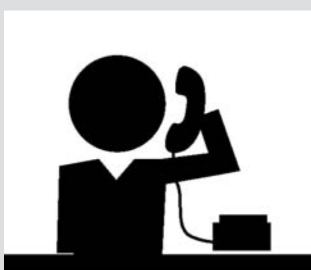
Interesadonan ta haya oportunidad pa wak e vehiculonan ariba e dia y ora stipula manera menciona den e catalogo;

Warda di Polis Noord y Santa Cruz : 18 y 19 november 2025; 10:00am pa 2:00 pm.
Warda di Polis San Nicolas y Balashi:20 y 21 november 2025; 10:00 am pa 2:00 pm.

Desde 18 november 2025 di 08:00 am te cu dia 1 december 2025 pa 4:00pm ta e periodo cu por manda oferta "Bid".

E lugar pa entrega esaki ta na Recovery Solutions & Investigations (RSI) situa na Avenida Milio Croes 40-A of por mand'e via e-mail na collections@rsiaruba.com .

Pa mas informacion por tuma contacto cu Recovery Solutions & Investigation (RSI) na telefoon 6404545/ Whatsapp 7314646 of e-mail collections@rsiaruba.com

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010
F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610
F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138
Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999
Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord
(close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
Kibrahacha :	Seroe Preto:
Tel. 583 4908	Tel. 584 4833

EMERGENCIA	911

POLIS

Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA

Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD

Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA

Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Bus ta accidenta na parada di bus lagando 3 persona morto y 3 herida

Autoridadnan a ricibi alerta di un accidente banda di 3or di atardi diabierna. E vehiculo a golpia contra e shelter di bus na Valhallavägen, un caya den e capital Sueco su distrito Östermalm. E area ta den e parti nort di e ciudad, cerca di Royal Institute of Technology.

Polis tabata tratando e caso como "homicidio involuntario" pero toch tin un investigacion cu mester tuma luga. E causa pa e accidente no a keda inmediatamente cla.

Agencia di noticia Sueco TT a bisa cu polis a confirma cu e chauffeur a keda deteni y lo ser cuestiona pa determina kico a sucede. E parti dilanti di e bus aparentemente a keda seriamente daña.

Servicionan di emergencia a bisa cu e vehiculo - un bus regular di e ciudad - no tabata den servicio y ningun pasahero tabata abordo ora e accidente a tuma luga, TT a reporta.

Prome Minister Ulf Kristersson a publica riba X cu el a ricibi "e noticia tragico cu varios persona a keda asesina y herida na un parada di bus. Personanan cu tabata posiblemente na caminda pa cas pa topa cu nan famia, amistadnan of un anochi keto na cas."

El a bisa cu "te ainda nos no sa e causa di esaki, pero aworaki nos pensamentonan ta primeramente cu esnan cu ta afecta y nan familiar."

SE ALQUILA
habitación con todo incluido
na Playa.
Tel. 564 1979
219749

Pronostico di tempo

Tempo
Parcialmente nubia cu un awasero local.

Temperatura maximo 32 grado Celsius.
Temperatura minimo 27 grado Celsius.
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 33 pa 40 grado Celsius.
UV index: 9.

Bahada di solo: 6:11pm.
subida di solo: 6:37am.

Biento
Modera te basta fuerte for di direccion generalmente oost; forsa 4 te 5 (12 te 39 km/ora, 11 te 21 nudo). Durante di dia posiblemente fuerte den rafaga; forsa 6 (40 te 50 km/ora, 22 te 27 nudo).

Situacion general di tempo
No spera mucho cambio den e tipo di weer cu ta reinando. Extension di e area di presion halto riba Atlantico, lo domina e tempo y mantene esaki generalmente seco. Sinembargo, algun area di nubia cu ta move cu e biento lo por produci un awasero pasahero durante e periodo di pronostico aki.

Condicion maritimo/ estado di lama:
Na partinan proteje di costa: keto cu olanan rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil cu olanan di 1 te 2 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa: generalmente modera cu olanan alrededor di 3 pa 5 pia.

OLIVE TREE
FUNERAL CARE & CREMATORY

"Señor ta mi Wardador, pues mi'n tin falta di nada;
Den cunuku di yerba berde, E ta pone mi sosega.
E ta hiba mi na awa trankil, pa mi bolbe haña forsa.
E ta guiami den caminda drechi fiel na su nomber."
Salmo 23

Nos ta anuncia fayecimento di:

Omar Hubert Alexander Jackson

***19 January 1970 – †10 November 2025**

Na nomber di **su mayornan**:
Mama: Liveria Jackson Rasmijn
Tata: † Calton Alexander Jackson

Ruman:
Jesica J. Jackson-Huertas y casá Luis G. Huertas

Tantanan y Omonan:
Altagracia Goeloe Rasmijn
Olinda Rasmijn
Ireno y Vera Rasmijn Martijn
† Mario "Mai" Rasmijn
† Patricia Jackson
† Winston Jackson
Yvette Jackson
Joyce Jackson

Primonan:
Richard Rasmijn y famia
Edgard Rasmijn y casá Lisandra Rasmijn
Lee Jackson, y famia
Mignon Jackson, y famia
Effua Campbell y famia
Mike Jackson
Angelique Jackson

Achterprimonan:
Benita Ras, Lucia Ras, Arsenio Ras, † Mariano Ras, Pedro Ras, Silvio Ras, Roberto Ras, Valentino Ras

Bisiñanan:
Elma Maduro
Chomon y Anchi Wouters
Roderick Wouters y famia
Jarisma Croes y famia
Mannie Lopez y famianan
Mena Vrolijk

Amigonan: Gunther Croes, Rina Geerman, Uri Vrolijk, Juny Henriquez, Ronny Wouters

Disculpa nos si den tristesa nos por a lubida un of otro famia of amigonan.

Nos ta invita tur famia, bisiña, Amigo y conocinan pa asisti na acto di Entiero cu lo tuma lugar:
Diaranson 19 di november 2025 di 9:00am pa 11:00am na misa Inmaculada Concepcion na Santa Cruz.
Restonan di nos defunto stima lo ta resposa di 9:00am pa 11:00am sigui pa un respons y después lo hiba nos defunto stima na su ultimo lugar di sosiego na santana Catolico Santa Maria na Santa Cruz.

Nos ta lamenta cu despues di entiero nos no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Mino a muri
Ta pesey mino a bisa ayo.
Mi a djis habri mi halanan
y bula bai keiro.
Boso a keda atras.
No laga tristesa domina bosa.
Keda uni un cu otro pami alma,
Esey lota un alegria. Recordami cu hopi amor.

A bai sosega den brasa di Señor:

Anthony Giovanni Boyé

Mihor conoci como: "Tom, Tom Poes, Tom Cat"
***16-04-1962 † 05-11-2025**

Na nomber di su:
Casa: Sandra Boyé-Lijbaart

Yiu: Jesly Boyé

Swa: Sjaak y Monique (NL)

Rumannan:
Evelyn Boyé y famia
Imelda Boyé y famia
Velda Boyé y famia (SXM)
Mirlanda Boyé y famia (NL)
Josefa Boyé y famia (US)
Dalilah Boyé

Mayornan:
† Maria Boyé-Monart
† José Boyé

Mama di su yiu: Carla Petrocthi y famia

Tantanan:
Bea Marquez-Monart y famia
Prisca Kock-Monart y famia

Omonan:
Jan Monart y famia (NL)
Isidro Monart y famia (NL)

Subrino(a)nan, Primo(a)nan, Amigo(a) nan, Conocirnan

Coleganan di Marriott Surf Club

Demas famia: Boyé, Monart, Lijbaart, Oduber, Martis, Nisbeth, Alberto, Bowers, Linde, Marquez, Kock, Kemp, Leonardo

Ta deseo di famia pa bin bisti nan color nan alegre.

Acto di despedida ta tuma lugar diasabra 15 di November 2025 di 2or pa 4or di atardi na Royal Funeral Home.
Cremacion lo tuma lugar den seno familiar.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada,
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
pa mi bolbe haña forsa".

Cu inmenso dolor na nos Curason, nos ta anuncia fayecimento di nos ser stima:

Marcial Rasmijn

Mihor conoci como "Buy"/"Buchi"
***11-04-1966 – †03-11-2025**

Na nomber di su:
Mascotanan Stima: Preto & Yellow

Mama: † Nicolina Rasmijn-Angela
Tata: † Marcelo Rasmijn

Rumannan:
Rufina Rasmijn y yiunan
Ambrosia Werleman-Rasmijn, †Martinus Werleman y yiunan
† Godfried "Frido" Rasmijn y yiu
Casilda Rasmijn, Willem Smit y yiunan
Magdalena Rasmijn y Hairo Dijkhoff
Andronico Rasmijn, Mariela y yiu
† Flora Maria Rasmijn y yiunan
Ovito Rasmijn, Karianne y yiu

Tanta y Omonan:
Irma Vrolijk-Rasmijn, Juan Vrolijk
Catrien Engelen-Rasmijn y yiunan
Tersicio Rasmijn, Esposa y yiunan
† Ovito Rasmijn y yuinan
† Claudio Angela, † Maria Angela- Geerman y yiunan
† Estaneslau Angela y yiunan

Sobrino/a nan:
Soledad Rasmijn
Salvador Rasmijn y Aprifikanti
Santiago Rasmijn, Kimberly Blom y yiunan
Stephany Werleman
Edgart Martin Wernet, Sjovy Wernet-Jansen y yiunan
Janine Henricus
Selma Rasmijn
Stefanie Rasmijn
Dennis Smit
Kimberly Rasmijn
Michael Brandon Pel
Christian Roderick Pel
† Christopher Frederick Pel
Shelby Rasmijn

Primo- y primanan, swa y cuñanan, bisiñanan, amistadesnan, amiga Astrid Konijn y tur ex coleganan di Ecotech-ATCO, Martijn Trading.

Nos kier a tuma e oportunidad pa gradici Dialysis Clinic HOH, Wondenpolie HOH, Lite Life transport y tur famia of amistadesnan cu den un of otro manera a duna support durante e periodo nan dificil.

Demas famia: Rasmijn, Angela, Werleman, Vrolijk, Engelen, Wernet, Henricus, Smit, Blom, Geerman, Dijkhoff, Pel, Konijn.

Ta invita tur famia, amigo-amiganan y demas conocirnan pa asisti na acto di despedida cual lo tuma luga diasabra 15 di November 2025 na Parokia Inmaculada Concepcion na Santa Cruz di 2or pa 4or di atardi.

Lo tin un box disponibel den misa pa haci un donacion pa un bon causa.

Nos disculpa cu despues di intiero no por ricibi bishita di condolencia na cas.

Ta pidi disculpa si den nos tristeza nos por a lubida un of otro famia, amistad of conocir.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

Laga tur loke ta spera mi ta bunita
Laga tur locual cu mi encontra na caminda ta bunita
Laga tur locual cu mi laga atras keda bunita y
Laga esakinan termina den tur buniteza.

Nos ta anuncia fayecimento di:

Xiovanne Eleuteria Caciano
Mihor conoci como: "Poppy"
***02-10-1961 - †10-11-2025**
Lid in Orde van Oranje Nassau

Mayornan:
† Eugenio y † Lucia Caciano-Hersisia

Na nomber di su:
Yiunan:
Michaël "Miki" Kirindongo y Lisney Maria
Xiovanne "Vanchi" Kirindongo

Rumannan:
Sildra Stefania-Caciano
Mirelva "Mimi" Caciano
Joyce Caciano
Signaira "Nanchi" Caciano

Sobrino(a)nan:
Mishénna Caciano
Patrick Caciano
Nathaniël Maal
Mishavier Janzen
Brayen Wawoe
Legenne Wawoe
Jair Wawoe

Ex-casa:
Michaël "Maikel" Kirindongo

Primo(a)nan:
Caciano, Leyba, Legito, Martijn, Job, Jamboos, Ventura, Hersisia, Windster, Troncon, de Jesus.

Prima stima: Lilian "Chichi" Caciano

Su comader, compader y iha nan.

Demas famia: Caciano, Kirindongo, Thodé, de Freitas, tur su amistadnan y su alumno/ ex-alumnonan. Grupo di bailenan: Nos Fofoti y Gucci dancers.

Ta invita pa e acto di despedida y entiero cu lo tuma lugar diasabra 15 di november 2025 na Aurora Funeral Home di 9:00 am pa 12:00 pm, despues lo sali pa Santana centraal na Sabana Basora.

Sur Africa ta investiga misterio di avion cu a yega cu mas di 150 Palestino for di Gaza

(AP)—Servicio di inteligencia di Sur Africa ta investigando ken tabata tras di un avion cu a aterisa na Johannesburg cu mas di 150 Palestino for di Gaza, kende no tabatin documentonan di biahe na ordo y cu a keda deteni riba e pista pa mas o menos 12 ora, segun e presidente di e pais a bisa diabierna.

E avion a aterisa diahuebs mainta na Aeropuerto Internacional O.R. Tambo, pero pasaheronan no tabata permiti pa sali te anochi laat, despues cu entrevista di inmigracion cu e Palestinonan a mustra cu nan no por a bisa unda ni pa cuanto tempo nan lo keda den Sur Africa, segun e agencia di frontera di Sur Africa.

A tuma nota cu e Palestinonan tampoco tabatin documentonan di salida cu normalmente Israel ta duna na personanan cu ta saliendo for di Gaza.

E decision inicial di autoridadnan Sur Africano pa no laga e pasaheronan sali di e avion a trece hopi critica di organisacionnan no-gubernamental, cu a bisa cu e 153 Palestino—incluyendo famianan cu mucha y un muher cu ta nuebe luna na estado—tabata kedando den condicionnan hopi malo riba e avion, cu tabata extremadamente calor y sin cuminda ni awa.

Presidente Cyril Ramaphosa di Sur Africa a bisa cu tin un investigacion andando pa compronde con e Palestinonan a yega na Sur Africa via un stopover na Nairobi, Kenya.

"Esaki ta personanan for di Gaza cu, di un manera misterioso, a ser poni riba un avion cu a pasa pa Nairobi y a yega aki," Ramaphosa a bisa.

Segun un declaracion di e Embahada Palestino na Sur Africa, e vuelo tabata organisa pa "un organisacion no-registra y engañoso cu a explota e condicionnan humanitario tragico di e pueblo na Gaza, a engaña famianan, a ricibi placa for di nan, y a facilita un biahe iregular y iresponsable. Esaki despues a purba di limpia su man for di e responsabilidad ora e complicacionnan a surgi."

Nan no a duna nomber di ken supuestamente a organisa e vuelo, pero un oficial militar Israeli—papiando bao condicion di anonimidad pa motibo cu esaki ta informacion confidencial—a bisa cu un organisacion yama Al-Majd tabata responsable pa transporta mas o menos 150 Palestino for di Gaza pa Sur Africa.

E oficial a bisa cu Israel a escolta e busnan organisa pa Al-Majd cu a hiba e Palestinonan for di un punto di encuentro na Gaza pa e crusada na Kerem Shalom. Di aya, otro busnan di Al-Majd a tuma nan y a hiba nan pa e aeropuerto Ramon den Israel, caminda nan a bula for di e pais.

Autoridadnan Sur Africano a bisa cu 23 di e Palestinonan a sigui cu nan biahe pa otro paisnan—sin menciona cual—pero 130 a keda y a laga nan drenta e pais despues di un intervencion di e Ministerio di Asunto Interior di Sur Africa y un oferta di un NGO yama Gift of the Givers pa acomoda nan.

"Aunke nan no tin documentonan necesario, esaki ta un grupo di hende di un pais dividi pa conflicto y guera, y for di compasion y empatia, nos mester ricibi nan y maneha e situacion cu nan ta confrontando," Ramaphosa a bisa.

E naturaleza secreto di e vuelo a causa temor entre gruponan di derecho humano cu esaki por ta un intento di gobierno e Israeli pa saca Palestinonan for di Gaza.

Ramaphosa a bisa cu ta parce cu e Palestinonan cu a yega na Johannesburg tabata ser "tira" for di Gaza, sin duna mas detaye. E comentario aki a sigui despues di acusacionnan di dos representante di NGO Sur Africano cu a bisa cu Al-Majd tin conexion cu Israel y ta trahando pa move Palestinonan for di Gaza.

Un organisacion yama Al-Majd Europe a ser liga anteriormente cu e facilitacion di un salida di Palestinonan for di Gaza. Nan website ta bisa cu e ta un organisacion humanitario funda na 2010 na Huaterisa y basa na Jerusalem cu ta duna yudansa y esfuersonan di rescate na comunidadnan Musulman den zonanan di conflicto.

E website no ta lista number di telefon of su adres exacto. E ta bisa cu Al-Majd Europe ta traha hunto cu hopi organisacion—incluyendo 15 agencia internacional—pero e lista aki ta bashi, y e seccion ta mustra e mensahe "lo ser anuncia pronto".

Pakistan ta aresta 4 militante conecta cu bombardeo suicida na corte di Islamabad

(AP)—Pakistan a anuncia diabierna cu nan a aresta cuater militante sospecha di ta involucra den un atake suicida banda di un corte distrital den e capital, un paso importante den e investigacion cu a cuminsa despues cu e atake a mata 12 persona y herida 28 otro.

Ta sospecha cu e hombernan ta miembro di Tehrik-e-Taliban Pakistan (TTP), un grupo ilegal separa pero alia cu e Taliban di Afghanistan. Segun gobierno, un di e sospechonan, Sajid Ullah, ta considera como e persona cu a maneha e bom usa den e atake suicida na e corte na Islamabad diamars, segun un publicacion riba plataforma social X.

Segun gobierno, e hombernan a ser deteni den un operacion conhunto di e Bureau di Inteligencia di Pakistan y e Departamento Anti-Terorismo.

E detencionnan a bin un dia despues cu e minister di Asunto Interior Mohsin Naqvi a bisa cu ciudadanonan Afgano tabata tras di bombardeonan suicida na Islamabad y den e banda noordwest di Pakistan e siman aki.

Ullah a bisa investigadornan cu Saeed-ur-Rehman, un comandante di TTP, a duna orden pa e atake via Telegram. E comandante, tambe conoci como Daadullah, a manda potret di e atacador suicida—un ciudadano Afgano—cu orden pa ricibi e homber ora e crusa e frontera for di Afghanistan pa Pakistan. E atacador tabata residente di e provincia Nangarhar, segun gobierno.

Ullah a organisa e estadia pa e atacador cerca di Islamabad y despues, bao orden di Daadullah, el a haya un jacket explosivo pa comete suicidio den un santana den e ciudad Peshawar, pa despues transporta esaki pa e capital, segun gobierno a bisa.

Segun gobierno, Daadullah, originalmente for di e region Bajaur den Pakistan, ta parti di e sector di inteligencia di TTP y actualmente ta scondi den Afghanistan.

Minister Naqvi a bisa cu ciudadanonan Afgano tabata involucra den e bombardeo na Islamabad diamars y den un otro atake dialuna den e ciudad Wana, caminda hombernan arma a redada un colegio militar y a provoca un tiroteo cu a dura casi 20 ora. Tres soldad y tur atacador a ser mata.

E atakenan ta mustra cu e situacion di seguridad ta empeorando den Pakistan, cual ta enfrentando un resurgimento di milicianan, relacionnan tenso cu gobierno di Afghanistan na Kabul y un alto-al-fuego fragil riba frontera.

Te diamars, Islamabad tabata considera mas safe cu e banda noordwest di e pais, cu ta confrontando violencia repetitivo.

Representantenan di TTP no a duna comentario riba e detencionnan, cual tambe a yega na un momento unda prome minister Shehbaz Sharif a expresa cu e ta dispuesto pa tene dialogo cu e gobierno Taliban di Afghanistan den un esfuerso nobo pa paz, mientras e ta insisti cu Kabul reduci escalacion di TTP.

Diabierna, vocero di e ministerio di Asunto Exterior, Tahir Andrabi, a gradici Qatar y Turkia pa facilita e dialogo entre Pakistan y Afghanistan, y a logra cu Islamabad ta comprometi pa resolve e tema cu Kabul via dialogo.

"Pakistan nunca no a evita dialogo cu ningun gobierno na Kabul," el a bisa, agregando cu ora e Taliban a tuma poder na Afghanistan, Pakistan tabata spera cu e gobierno lo por a tene control riba ataknan cu ta bin for di Afghanistan pa Pakistan.

"Durante e añanan aki, Pakistan tambe a purba tene un relacion positivo cu e regimen Taliban di Afghanistan, ofreciendo yudansa di comercio bilateral, concesionnan di comercio y yudansa humanitario," Andrabi a bisa, señalando cu a pesar di un gesto positivo for di Pakistan, e reaccion di e gobierno Taliban "ta keda promesanan bashi y falta di accion."

No tabatin reaccion inmediato for di Kabul riba e comentario di Andrabi.

Segun e, Kabul ta purbando di duna e impresion cu militantenan cu ta scondi den Afghanistan ta refugiadonan. "Esaki no ta un crisis humanitario of refugiado, sino un truco pa presenta teroristanan como refugiadonan," Andrabi a bisa. "Memey di e Taliban, tin elementonan cu no kier confrontacion cu Pakistan, pero tin un lobby fuerte cu apoyo financiero for di actornan stranhero cu ta purbando di provoca tension."

E persona aki, el a bisa, "tabata envolvi den abuso y acusacion ridiculo contra Pakistan y di e manera aki ta destruyendo cualkier bon relacion nan tabatin cu Pakistan."

Turkia a tene entiero pa 20 personal militar cu a muri den un accidente di avion na Georgia

(AP) — Turkia a tene un ceremonia di entiero diabierna pa 20 personal militar cu a muri den un accident di avion na Georgia.

E cargo militar C-130 tabata bulando for di Ganja, Azerbaijan, pa Turkia ora el a cay den e municipio Sighnaghi di Georgia, cerca di e frontera cu Azerbaijan, diamars.

E causa di e accident ta bao investigacion.

E victimanan tabata inclui miembronan di tripulacion y personal militar responsabel pa mantenemento y reparacion di jetnan F-16 di Turkia cu tabata bulando pa Azerbaijan pa participa den e celebracion di Dia di Victoria di e pais. E evento tabata conmemorando e exito militar di Azerbaijan na 2020 riba Armenia pa control di e region Karabakh, conoci internacionalmente como Nagorno-Karabakh, un conflicto cu a dura casi cuatro decada.

Famianan, oficialnan y soldadnan a mustra nan respet dilanti di e 20 caha di morto, cubri cu e bandera nacional, na un base aereo na Ankara. E fayecidonan despues a ser hiba pa nan ciudadnan di origen pa entiero.

E ehercito a suspende temporalmente su 18 cargo militar di C-130 restante como un medida di precaucion te ora inspeccion tecnico tuma lugar.

Avionnan C-130 ta ampliamente usa pa forsanan arma di Turkia pa transportacion di personal y operacionnan logistico.

Turkia inmediatamente a manda un team di investigacion di accidente pa determina e causa di e choke. Grabador di dato di vuelo di e avion y grabador di voz den cockpit tabata bao examinacion na Ankara, segun e ministerio di Defensa Nacional.

E ministerio a bisa cu no tabatin municion abordo di e aeronave ora el a cay.

Hungria ta prepara pa presenta un reto den corte contra plan di EU

(AP) — Hungria lo presenta un reto contra e plan di Union Europeo pa stop di importa energia for di Rusia y lo hiba e caso na un corte di EU, segun e Prome Minister Viktor Orban diabierna.

Mientras el tabata papia riba radio estatal, Orban a acusa e bloc di purba evita su poder di veto riba sancionnan contra energia Ruso usando regla di comercio den luga di, su plan pa elimina tur importacion di petroleo y gas Ruso prome fin di 2027.

Hungria ta keda depende fuerte riba combustibel fossiel Ruso y a busca dispensacion y menasa pa pone veto riba sancionnan di EU desde cu e invasion di Rusia na Ucrania den 2022. Durante un bishita na Washington siman pasa, Orban a haya un dispensacion for di sancionnan Mericano riba dos companianan energetico Ruso despues di un reunion na Cas Blanco cu presidente Donald Trump.

Varios oficial Mericano a bisa cu e privilegio — cual ta sigura cu petroleo y gas Ruso lo sigui pa Hungria — lo dura un aña, aunke Orban ta insisti cu e ta indefini. Diabierna, Orban a atribui e dispensacion na su relacion personal estrecho cu Trump, y el a bisa cu e lo keda den vigor tanten cu ambos di nan ta keda den puesto.

Orban a yama acceso continuo na energia Ruso "vital" pa su pais sin salida na lama y a adverti cu corta e suministra lo resulta den un collapse economico, aunke algun critico ta desmenti e afirmacion.

E lider Hungaro a bisa diabierna cu e "tambe ta explora otro medio di naturalesa no-legal" pa evita cay bao di e eliminacion plania di EU pa energia Ruso, pero el a rechasa pa bisa kico nan ta.

Aruba Bank a organisa un inspirante "Summit" pa tur empleado

"Reimagining work with AI" cu Amelia Kallman

Aruba Bank a tene su Summit 2025 na Gloria, reuniendo tur empleado pa un atardi dedica na innovacion, cooperacion y e futuro di trabao. E tema di e aña aki, "Reimagining work with AI", a pone atencion riba e rol creciente di intelgencia artificial y con e ta forma parti di e manera cu nan ta traha, pensa y crece como un organisacion.

E presentacion principal tabata pa Amelia Kallman, futurista internacional y reconoci como un di e top lidernan mundial den tecnologia nobo. Su presentacion dinamico y inspirante a explora e manera cu AI ta transforma industria global, e oportunidadnan cu e ta crea pa organisacionnan manera Aruba Bank, y con empleado por tuma e liderazgo den e cambio positivo.

Kallman su bista claro a inspira e empleadonan pa pensa mas creativo, puntra asumpcionnan, y mira dilanti pa con AI por eleva tanto experiencia di cliente como operacion interno. E a enfatsa importancia di innovacion central riba e humano, usa AI pa empodera hende, no pa reemplasa nan.

Despues di e presentacion, empleadonan di tur departamento a disfruta di un "mingle hour", unda nan a comparti idea, conecta cu otro, y papia tocante e posibilidadnan presenta durante e "Keynote". E sesion di networking a reforsa compromiso di Aruba Bank pa stimula un cultura di innovacion, aprendisage continuo y colaboracion.

Aruba Bank ta gradici tur empleado pa nan participacion y dedicacion continuo pa forma e futuro di nan organisacion. E Summit 2025 ta marca un otro paso den nos vision pa crea un lugar di trabao mas inteligente, agil, y inspirante.

Xi di China y Rey Vajiralongkorn di Tailandia ta compromete pa fortalece nan relacion

(AP) — Lider di China Xi Jinping y Rey Maha Vajiralongkorn di Tailandia a compromete diabierna pa fortalece relacion durante e prome bishita den historia cu un monarca activo di Tailandia ta haci na China.

Xi y su casa, Peng Liyuan, a ricibi Vajiralongkorn y su casa, Reina Suthida, na e hala grandi di Pueblo den Beijing. E bishita tabata destina pa marca e 50 aniversario di e dos paisnan cu a establece relacion diplomatico.

Xi a describi China y Tailandia como "berdaderamente bon famia, bon amigo y bon socio," segun e agencia estatal di noticianan Xinhua.

Beijing tabata sperando aumenta importacionnan agricola for di Tailandia y avansa cooperacion den area manera desaroyo di Reino, inteligencia artificial y espacio aereo, Xi a bisa. Vajiralongkorn a describi relacion di su pais cu China como "cooperacion fraternal" y a expresa su deseo pa profundisa intercambio den diferente campo.

E famia real di Tailandia tabata programa pa bishita un tempel Budista y un centro di desaroyo espacial den Beijing, y tambe pa atende un banquete estatal. Tailandia ta keda un aliado militar oficial di Merca, pero China ta e socio comercial mas grandi di e Reino y ta bira cada biaha mas un fuente di ekipahe militar.

Inversion Chines den Tailandia tambe a acelera den ultimo aña, particularmente pasobra hopi compania Chines a move produccion pa Suroost Asiatico pa evita tarifanan di EU. Den un demostracion di cooperacion cu Beijing, autoridadnan Tailandes mas tempran e aña aki a deporta 40 refugiado Uigur back na China, a pesar di critica for di EU.

Den augustus, un exposicion na Bangkok cu tabata inclui obra di artista Tibetan, Uigur y di Hong Kong a ser censura, segun reporte despues di kehamento di diplomatico Chines.

China tambe a pone presion riba Tailandia y su bisiña den Suroost Asiatico pa tuma accion contra estafa cibernetico transfronteriso.

ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 15 november 2025 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

UFA benadrukt focus op prioriteiten van landbouwers en heeft geen standpunt over het Agri-Innovation Park

Pagina 2

Met 11 stemmen voor keurt het Arubaanse Parlement de Rijkswet HOFA goed

Pagina 3

In het onderzoek 'Venkel': Autoriteiten treden op tegen witwassen via cryptovaluta

Pagina 6

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart-Boekhoudt

Redactie
noticia@bondia.com
Pilar Flores (Hoofdredacteur)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Dilma Arends
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Sales
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Advertenties/ Kunstontwerp
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Digitaal
Juan Luis Pinto

Administratie
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distributie
Jenny Kelly

incasso
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hoofd)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hoofd)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Samenwerking
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Aansluiting
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

Directie
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

ARUBA VANDAAG is een krant geschreven en gedrukt op Aruba en is verkrijgbaar op zaterdag. Geen enkele inhoud mag worden gereproduceerd zonder toestemming van de uitgever.

UFA benadrukt focus op prioriteiten van landbouwers en heeft geen standpunt over het Agri-Innovation Park

Deze week kreeg het onderwerp Agri-Innovation Park (AIP) opnieuw publiekelijke aandacht nadat er kritiek ontstond van landbouwers over wat zij beschouwen als desinformatie vanuit de overheid over de perceptie van landbouwers ten aanzien van het AIP-project.

Bon Dia Aruba publiceerde een doorlopend verslag over de zorgen van diverse leden van de United Farmers Association (UFA) die via sociale media naar voren waren gekomen. Afgelopen vrijdag wist de krant een gesprek te voeren met vertegenwoordigers Emile Kelkboom en voorzitter Diego Acevedo om duidelijkheid te krijgen over hoe UFA het AIP-project werkelijk ziet.

Zoals eerder is gemeld, beweerde een door het kabinet AVP-FUTURO verspreid communiqué — over een recente vergadering tussen UFA en minister van de Primaire Sector Geoffrey Wever — dat de UFA interesse zou hebben getoond in het concept van het Agri-Innovation Park. Verschillende landbouwers spraken deze verklaring echter tegen en uitten hun frustratie over wat zij zien als een verdraaiing van wat UFA in werkelijkheid had gezegd. Volgens UFA-voorzitter Acevedo heeft UFA géén standpunt over het AIP-project. De belangrijkste reden hiervoor is dat het project niet behoort tot de prioriteiten van de vereniging.

De United Farmers Association (UFA) fungeert als een platform waar landbouwers samenkomen om aandacht te vestigen op kwesties die essentieel zijn voor hun dagelijkse werkzaamheden. Dit omvat onder meer toegang tot grond, watervoorziening en materialen die nodig zijn voor productie. De vereniging heeft leden uit verschillende landbouwdisciplines, zoals hydroponics, syntropics, traditionele landbouw en microgreens.

In de afgelopen jaren organiseert UFA maandelijkse bijeenkomsten met haar leden, en de bestuursleden komen ook regelmatig samen om te bespreken hoe ze kunnen blijven werken aan de prioriteiten van de landbouwers. UFA heeft ongeveer 40 leden, en ieder van hen mag zijn mening uiten over welke kwestie dan ook. Volgens Acevedo bestaat er al jarenlang een lijst met zorgen die niet alleen met deze regering is gedeeld, maar ook met voorgaande regeringen gedurende de laatste twintig jaar. Hoewel er een bepaalde vooruitgang zichtbaar is geweest — vooral op het gebied van watervoorziening voor landbouwers — blijft de lijst grotendeels hetzelfde omdat de vooruitgang traag verloopt.

Acevedo geeft aan dat UFA de recente ontwikkelingen blijft volgen en wil weten wat de plannen van de overheid zijn. Daarom heeft UFA een bijeenkomst gehad met minister Wever en andere verantwoordelijke ministers. Hij benadrukt dat UFA bestaat om de zorgen van landbouwers te behartigen en dat zij willen dat de landbouwsector vooruitgang boekt. Toch blijft er een groot tekort bestaan in het beleid en de uitvoering binnen het landbouwsysteem.

Een voorbeeld hiervan is de watervoorziening. Hoewel er een verbetering heeft plaatsgevonden — landbouwers betalen nu slechts 5,50 florin per kubieke meter op basis van het aansluitmetertarief — is het water volgens Kelkboom zó schoon dat landbouwers bijna 25 florin extra per kubieke meter moeten uitgeven aan bemesting om gewassen te kunnen laten groeien. “Wij zijn niet blind voor de voordelen van dit tarief,” legt Kelkboom uit, “maar men moet zich wel bewust zijn van de bijkomende uitdagingen.” Ook het dambeheer laat volgens hem nog veel te wensen over.

Acevedo benadrukt dat watervoorziening slechts één onderdeel is en dat er nog veel meer moet gebeuren. Een ander punt dat UFA naar voren bracht, is het voorstel om een interministeriële werkgroep op te richten met de ministeries van Primaire Sector en Infrastructuur om gezamenlijk te werken aan de prioriteiten van landbouwers, vooral op het gebied van toegang tot landbouwgrond.

De voorzitter legt uit dat er momenteel onvoldoende personeel bij DIP beschikbaar is om grond toe te wijzen. Daardoor blijven landbouwers soms jarenlang wachten op een antwoord, simpelweg omdat er niemand is om hun aanvragen af te handelen. Volgens Acevedo is er zelfs niemand beschikbaar om een eenvoudige factuur op te maken voor verlenging van huurgrond.

Als gevolg hiervan investeren boeren uit eigen zak in de grond die zij gebruiken, terwijl zij tegelijkertijd onzeker zijn of de overheid deze grond later van hen kan afnemen. Het gaat hier om publieke percelen die landbouwers gebruiken voor productie, maar zonder zekerheid over verlenging. Dit raakt direct aan de kern van UFA’s prioriteiten. Projecten zoals het AIP zijn daarvoor secundair, zo legt Acevedo uit.

Acevedo betreurt dat in de media vaak de aandacht verschuift naar grote projecten zoals AIP, waardoor de echte prioriteiten van landbouwers naar achteren verdwijnen. Hoewel UFA erkent dat het AIP potentieel kan hebben voor landbouwers, bevindt het project zich nog in een studiefase. Ondertussen moeten de problemen waarmee landbouwers al tientallen jaren kampen eerst opgelost worden, benadrukt hij. UFA wil dat investeringen op een eerlijke manier worden gedaan. Zo wordt in het AIP-concept gewerkt met glazen kassen die gebruikmaken van hydroponics, maar zoals eerder is aangegeven, is deze techniek niet geschikt voor elke vorm van landbouw. UFA wil dat álle landbouwers hun deel van de voorzieningen krijgen.

Wat UFA opvalt, is dat om de prioriteiten van landbouwers aan te pakken, niet alleen de minister van Primaire Sector betrokken moet worden, maar alle relevante ministeries. “Iedereen moet op één lijn zitten,” benadrukt Kelkboom.

Ondanks dat de overheid en parlementaire fracties soortgelijke zorgen hebben geuit over de noodzaak om bepaalde sectoren te verbeteren, blijven concrete acties uit. “En dat is het trieste deel,” zegt Acevedo. De organisatie benadrukt het belang van transparantie en regelmatige updates over de voortgang. UFA zegt dat hun uiting van “interesse” in AIP verkeerd is begrepen: “Interesse tonen betekent niet dat wij het willen — interesse betekent dat wij meer informatie willen,” legt Acevedo uit. Hij herhaalt dat UFA géén standpunt heeft over het AIP en dat het project geen prioriteit is.

Volgens UFA kan het AIP een goed idee zijn, maar het speelt geen rol in de dringende behoeften van landbouwers die al jarenlang wachten op vooruitgang. Hoewel er kleine verbeteringen zijn aangebracht, blijft er nog veel werk te doen. Zoals de voorzitter benadrukt, zijn de mensen die in de landbouw werken dappere mensen, en het werk is zwaar. Daarom is het belangrijk om voor de sector te blijven pleiten. Daarnaast is het noodzakelijk om te investeren in educatie, vooral gezien de wereldwijde en regionale uitdagingen zoals pandemieën en geopolitieke conflicten. Kelkboom benadrukt dat Aruba moet streven naar een bepaald percentage zelfvoorzienendheid om de sector sterk te houden in tijden van grote uitdagingen en om voedselzekerheid op het eiland te garanderen.

Met 11 stemmen voor keurt het Arubaanse Parlement de Rijkswet HOFA goed

Deze week markeerde een van de meest intensieve parlementaire vergaderingen van de laatste tijd, toen het Parlement van Aruba de discussie voortzette over het voorstel voor de Rijkswet HOFA. Het debat duurde van 9 uur 's morgens tot bijna 6 uur in de namiddag, waarbij parlementariërs hun politieke en technische argumenten presenteerden rond een onderwerp dat volgens velen raakt aan de kern van Aruba's autonomie binnen het Koninkrijk der Nederlanden.

Tijdens de vergadering werd de scheidslijn tussen coalitie en oppositie duidelijk zichtbaar. Vanuit de regering benadrukten de fracties die het kabinet AVP/FUTURO steunen dat de Rijkswet HOFA noodzakelijk is om financiële stabiliteit te waarborgen en interne investeringen mogelijk te maken. Volgens hen creëert de wet – in combinatie met een nationale landsverordening – een hybride systeem dat Aruba in staat stelt zijn financiën gedisciplineerd te beheren, zonder de ruimte voor investeringen in infrastructuur, onderwijs en economische ontwikkeling te verliezen.

Voor de oppositie, bestaande uit MEP en PPA, ligt de zaak volledig anders. Zij zien de Rijkswet als een uitholling van de autonomie en een bedreiging voor de Status Aparte waar Aruba jarenlang voor heeft gestreden. De financiële voorwaarden en het externe toezicht dat de wet met zich meebrengt, beschouwen zij als een duidelijke beperking van de soevereine bevoegdheden van het Parlement.

De Rijkswet HOFA is het resultaat van jarenlange onderhandelingen tussen Aruba en Nederland. Na de wereldwijde crisis die Aruba's economie zwaar trof tijdens de COVID-19-pandemie, was de regering afhankelijk van bijna één miljard florin aan financiële steun uit Nederland. In ruil daarvoor drong Nederland aan op een juridisch kader dat toekomstige stabiliteit en fiscale verantwoordelijkheid garandeert.

De wet legt strikte normen op voor begroting en staatsschuld, en voorziet in toezicht via een onafhankelijke Begrotingskamer en een belangrijke rol voor de Rijksministerraad. Voor de oppositie ondermijnt dit het recht van het Arubaanse Parlement om zijn eigen begroting vast te stellen. Voor de coalitie is het een instrument om internationale geloofwaardigheid te winnen en toegang te behouden tot goedkopere herfinanciering, wat ongeveer 60 miljoen florin per jaar kan vrijmaken voor lokale investeringen.

Oppositieleden schetsten een beeld van politiek materialisme en beschuldigden de regering ervan autonomie in te ruilen voor tijdelijke voordelen. Voor hen is de strijd moreel en nationaal: het beschermen van Aruba's ziel en vrijheid tegen externe druk.

De AVP-fractie stelde daarentegen dat de HOFA-route een logische voortzetting is van akkoorden die tijdens eerdere regeringsperiodes zijn ondertekend, en dat financiële herstructurering om weloverwogen redenen noodzakelijk is. Zonder een juridisch kader dat vertrouwen wekt bij Nederland en internationale markten, zou herfinanciering duurder worden en minder middelen overlaten voor sociale voorzieningen.

FUTURO-parlementariër Muzanin Wever wees op de politieke implicaties van het eerder gesloten Bestuurlijk Akkoord. Hij waarschuwde dat een gebrek aan juridische duidelijkheid en een verwarrend proces wantrouwen kan creëren en Aruba's onderhandelingspositie verzwakt.

Ex-premier en MEP-fractieleider Evelyn Wever-Croes benadrukte dat sommige ministers geen concrete antwoorden konden geven over cijfers en impact van de wet, wat volgens haar bevestigt dat de regering zelf niet volledig begrijpt welk voordeel de wet zou opleveren.

Aan het eind van een lange dag werd gestemd. Van de vijf moties op tafel — één verviel uiteindelijk — werd alleen de AVP-motie aangenomen, met een minimale meerderheid van 11 stemmen. Een cruciale onthouding kwam van AVP-parlementariër Mike de Meza, die eerder zorgen had geuit, maar ervoor koos noch voor noch tegen te stemmen. Dit leidde tot de goedkeuring van de Rijkswet HOFA in het Arubaanse Parlement, zij het zonder breed draagvlak.

Voor de AVP is dit een noodzakelijke stap om Koninkrijksafspraken na te komen en Aruba's financiële geloofwaardigheid te versterken. Toch moet de nationale wetgeving nog door het Parlement worden goedgekeurd voordat de Rijkswet in werking kan treden.

Voor PPA en MEP is de dag echter een donkere bladzijde in Aruba's geschiedenis. Zij benadrukken dat Aruba een begrotingsoverschot heeft van meer dan 500 miljoen florin, voldoet aan alle financiële normen en zijn schulden betaalt, waardoor zij geen enkele reden zien om toezicht uit handen te geven. Volgens hen draagt de Rijkswet HOFA soeverein budgetrecht over aan een buitenlandse ministerraad, wat voor een land met een autonome Status Aparte onaanvaardbaar is.

Technische vragen vanuit PPA richtten zich op de garanties rond automatische herfinanciering, voorwaarden voor lagere rentepercentages en de praktische uitvoerbaarheid van een Begrotingskamer zonder stabiele financiële of personele middelen. Ook stelden zij vragen over de verenigbaarheid van de Rijksministerraad met de democratische bevoegdheden van het Arubaanse Parlement.

Verder dan de uitslag zelf maakte de vergadering duidelijk dat Aruba zich in een cruciaal moment bevindt. De discussie rond HOFA gaat verder dan rentepercentages: het is een toets van identiteit, autonomie en de visie op de toekomst.

Aruba staat voor een dilemma tussen stabiliteit en soevereiniteit, tussen internationale geloofwaardigheid en zelfstandige besluitvorming. Voor sommigen is de wet een instrument voor vooruitgang; voor anderen een teken van hernieuwde afhankelijkheid.

Hoewel de stemming heeft plaatsgevonden, is het debat over HOFA verre van afgesloten. De oppositie heeft beloofd door te blijven strijden voor autonomie en de bevolking te informeren over de implicaties. Volgens hen heeft meer dan 70% van de kiezers partijen gesteund die de HOFA-wet afwijzen, een signaal dat niet genegeerd mag worden.

Voor de huidige regering blijft financiële stabiliteit en geloofwaardigheid de prioriteit. De coalitie herhaalt dat Aruba zijn verplichtingen moet nakomen om zijn reputatie als verantwoord Koninkrijkspartner te behouden.

De openbare vergaderingen over de Rijkswet HOFA hebben diepe vragen opgeroepen over nationale identiteit, politieke verantwoordelijkheid en de fragiele balans tussen autonomie en samenwerking. Volgens alle fracties hangt Aruba's toekomst af van de wijsheid waarmee leiders de koers bepalen – vooruitgang zonder verlies van de ziel van een volk dat altijd in zijn vrijheid heeft geloofd.

Urgentie is niet genoeg…*Alleen een echte crisis leidt tot actie…*

Niet voor het eerst en zeker niet voor het laatst, is er een urgente oproep van de toeristische sector tot ingrijpen van de overheid om de eigen sector te reguleren, ten gunste van de sector zelf en de rest van de economie en gemeenschap. Men kan betwijfelen of dit inderdaad zal helpen, want de ervaring wijst uit dat onze regeringen eraan gewend zijn om te wachten tot het spreekwoordelijke kalf verdronken is om te gaan jammeren en de vorige regering aan te wijzen als de verantwoordelijke, ongeacht wie dat was. Hetgeen de ondernemersorganisatie van de sector naar voren bracht kan tot enige positieve reactie leiden, maar de overheid had al veel eerder kunnen ingrijpen. Vijftien jaar geleden stelde de toenmalige minister belast met toerisme, op grond van de toen bestaande bezorgdheid, een commissie in die advies moest uitbrengen over de toekomstige ontwikkeling van de sector, met name gericht op het aantal kamers dat al bestond en de verzoeken die al in behandeling waren. De commissie kwam tot de conclusie, op schrift, dat het geëigende middel het opleggen van een moratorium zou zijn, bij voorkeur via een wet. Dit om te voorkomen dat een volgende minister/kabinet de aanbeveling gewoon terzijde zou schuiven, geheel volgens de traditionele handelwijze van "het is toch gewoon, een advies...?" Jammer genoeg hoefde men niet te wachten op die bewuste 'volgende minister' om de zaak te torpederen, want de toenmalige bewindsman verklaarde zich absoluut tegenstander van welk moratorium ook. Nog een goedwillende commissie die door toedoen van onze regeerders op het kerkhof voor adviescommissies belandde.

We zijn inmiddels vijftien jaar verder en de forse groei die men in de afgelopen jaren kon waarnemen in hotels, condominiums en andere accommodatie heeft ertoe geleid dat men niet eens meer weet wat nog onderweg is, ook al omdat we hier dezelfde traagheid zien in de noodzakelijke aanpak van de 'vacation rentals'. Tussen het opleggen van een moratorium en het afhandelen van alle projecten die al in het proces zijn, verloopt kostbare tijd, wat nog tot aanzienlijke schade kan leiden. Wat we hier zien is, in diens destructieve gedaante, de overheidsziekte om uitsluitend op te treden wanneer de situatie, die al langer was aangegeven als urgent, tot een regelrechte crisis leidt, met alle gevolgen van dien. En de gevolgen betreffen niet alleen de niet goed gereguleerde sector van 'vacation rentals' maar ook de aan het toerisme gelieerde dienstverlenende sectoren, waar ondanks een heleboel gepraat nog niets concreet te zien is geweest in de afgelopen jaren. Dus als hier het huidige kabinet de schuld wil deponeren bij de vorige regering, 'so be it', als men maar beseft dat de enige die op kan treden de regeringsploeg is die nu de touwtjes in handen hee ft.

Obesitas laat overgewicht achter zich...?

Een ander gebied waar we in plaats van duidelijke maatregelen een fiasco van overheidszijde mochten aanschouwen is de gezondheidszorg. Laten we hierbij wel duidelijk stellen dat we een algemeen systeem van medische zorg hebben dat in ieder geval de kwalificatie 'goed' verdient. Echter, gezondheid hangt niet alleen af van de medische zorg die je kunt krijgen wanneer je eenmaal ziek bent. Het is belangrijk om de factoren te bestrijden die in onze levenswijze indirect medeoorzaak kunnen zijn van de belangrijkste chronische aandoeningen, die op hun beurt de belangrijkste overlijdensrisico's zijn. En wat zien we dan? Enkele propagandamaatregelen zonder dat hierachter een stevig beleid staat, met de nodige investeringen. Om te beginnen op het gebied van de voeding. We hebben vanzelf al een cultuur waarin adequate voeding niet wordt gezien als een deugd. In de jaren vijftig van de vorige eeuw kon men al waarnemen dat het gemiddelde gerecht op de meeste tafels bestond uit witte rijst, een varkenskarbonade en ketchup. In een land met een behoorlijk onbarmhartig klimaat, waar het telen van groenten en fruit een moeilijk onder de knie te krijgen kunst was, is het eten van voldoende verse groenten en fruit altijd al iets geweest wat niet voor iedereen vanzelfsprekend was. En vandaag de dag, met schier onbetaalbare prijzen voor groenten en fruit in deze dolgedraaide internationale economie en een goed deel van de bevolking met een inkomen dat niet meestijgt met het kostenpeil, is het duidelijk te zien dat steeds meer mensen hun toevlucht zoeken in een dieet dat meer een aanslag op hun gezondheid lijkt dan wat anders. Met als gevolg het overgewicht en de obesitas bij het merendeel van de bevolking, waarbij jammer genoeg deze ergste vorm van overgewicht zelfs de bovenhand heeft gekregen, een duidelijke indicatie van waar we inmiddels beland zijn met een falend beleid. En om de gedachte weg te nemen dat we de situatie in ons land belachelijk zouden willen maken, laat het duidelijk zijn dat in alle landen ter wereld we hetzelfde verschijnsel zien, waar een deel van de bevolking zich geen verse groenten en fruit kan veroorloven en dus uitsluitend koopt wat men kan betalen.

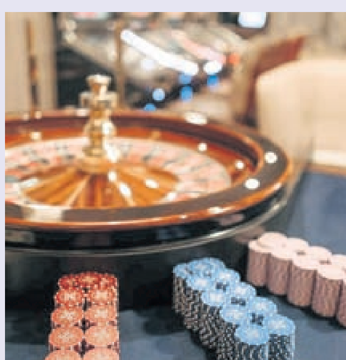
Maar, wat hebben de twee kwesties die we hierboven hebben beschreven, met elkaar gemeen? Dat het zaken zijn die de gemeenschap zelf, noch op individueel niveau, noch op het niveau van een sector of belangenorganisatie, kan oplossen. Daarom bestaat er iets dat 'overheid' heet. En als die overheid niet reageert, of pas twintig jaar later iets gaat doen, dan kan de schade aanzienlijk zijn. De overheid lijkt hierin iets van onze eigen volksaard mee te hebben gekregen, zoals wij bijvoorbeeld bij wijze van spreken pas de monteur gaan bellen wanneer onze auto midden op de weg tot stilstand komt. Een goed voorbeeld hiervan is de situatie bij de waterzuiveringsinstallaties, waar jarenlang niet is geïnvesteerd in onderhoud noch in capaciteitsuitbreiding. En nu gaat die grap ons veel meer kosten...

Die chronische aandoening waar al onze regeringen aan lijden is dus het niet reageren op signalen die enige urgentie aangeven; pas als het tot een werkelijke crisis is gekomen wordt de overheid wakker om onze harten te willen veroveren met bliksemsnelle acties. Gaat dit ooit nog veranderen?

Hof bevestigt bevoegdheid van de CBA om boete op te leggen voor overtredingen van anti-witwaswetgeving

Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten en de BES-eilanden heeft op 5 november 2025 een belangrijke uitspraak gedaan in een zaak tussen de Centrale Bank van Aruba (CBA) en Pristine Estates N.V., eigenaar van het Holiday Inn Aruba Hotel & Casino. De uitspraak heeft grote betekenis voor de toepassing van de Landsverordening ter voorkoming en bestrijding van witwassen en financieren van terrorisme (Lwtf) en voor de vraag wie onder deze wet als dienstverlener wordt beschouwd.

Het Hof oordeelde dat de CBA bevoegd was om een administratieve boete op te leggen aan Pristine Estates, ondanks het feit dat het bedrijf in de jaren van de vermeende overtredingen nog geen definitieve casinolicentie had ontvangen. Daarmee vernietigt het Hof het eerdere oordeel van het Gerecht in Eerste Aanleg, dat in mei 2025 had geoordeeld dat alleen formeel gelicentieerde casino's onder de wet vallen.

De zaak draait om vermeende schendingen van de Lwtf in 2017, 2018 en 2019. De CBA legde Pristine een boete op van in totaal één miljoen florin, omdat het casino volgens de bank niet voldeed aan de verplichtingen die gelden voor aangewezen dienstverleners. Pristine betwistte dit en stelde dat het vóór 2021 geen vergunninghouder was en dus niet als dienstverlener kon worden aangemerkt.

Het Hof ging uitgebreid in op de feitelijke en juridische achtergrond. Pristine nam het Holiday Inn Casino eind 1999 over van Prime Beach Resorts N.V., dat sinds 1996 over een licentie beschikte. Hoewel Pristine een nieuwe vergunning aanvroeg, verleende de minister op 29 september 2000 een voorlopig verlof om het casino te exploiteren. Dit verlof is nooit ingetrokken en werd later door de minister bevestigd in een besluit van 19 september 2018, al werd dat besluit nooit formeel aan het bedrijf uitgereikt. Pas op 8 februari 2021 werd een nieuwe vergunning verstrekt, om eerdere administratieve fouten recht te zetten.

Volgens het Hof functioneerde Pristine in de praktijk al die jaren als casinobedrijf: het was geregistreerd als vergunninghouder bij de DAC sinds 2011, stond bij de CBA geregistreerd als dienstverlener sinds 2012, betaalde kansspelbelasting en verkreeg zelfs toestemming om een internationaal pokertoernooi te organiseren. Daarmee was er volgens het Hof geen sprake van een gedoogconstructie, maar van een daadwerkelijke toestemming om te opereren.

Ook wees het Hof erop dat de Lwtf bedoeld is om witwassen en terrorismefinanciering tegen te gaan, en dat de wet daarom ook geldt voor instellingen die feitelijk als dienstverlener optreden, zelfs wanneer de formele vergunning nog niet volledig is afgerond. Het beroep van Pristine op het legaliteitsbeginsel en het vereiste van 'lex certa' werd verworpen.

Met de uitspraak handhaaft het Hof de beslissing van de CBA en verwijst het de zaak terug naar het Gerecht in Eerste Aanleg. Dat moet nu opnieuw bepalen of Pristine daadwerkelijk de verplichtingen van de Lwtf heeft geschonden en of de boete van één miljoen florin gerechtvaardigd is.

De uitspraak markeert een belangrijk moment in de ontwikkeling van de administratieve rechtspraktijk op Aruba. Het signaal is duidelijk: wie als vergunninghouder functioneert, wordt ook zo behandeld — inclusief alle bijbehorende verplichtingen.

De rijkswet is er... *Nu de schulden nog...*

Met een minimale meerderheid heeft het Arubaanse parlement een akkoord afgegeven voor de ontwerprijkswet voor het financieel toezicht. Voor geen van beide kanten van de vergaderzaal reden tot een jubelstemming. Het toezicht, in de nieuwe vorm of de huidige zoals dat is geweest in de afgelopen tien jaar, kan worden aangemerkt als een van de meest betreurenswaardige momenten in de geschiedenis van onze overheid. Maar dat is niet de grote uitdaging die we voor ons zien. Hoe de schuldenlast terug te brengen tot een acceptabel niveau in een klein en economisch kwetsbaar land blijft de uitdaging voor de komende jaren, waarbij men niet automatisch ervan uit mag gaan dat die economie zal blijven groeien zoals dat tot nu toe in deze periode na de coronacrisis het geval is geweest.

We hebben eigenlijk geen nieuwe argumenten gehoord gedurende de zitting, noch voor noch tegen de ontwerpwet, hetgeen ook niemand zal verbazen. Men kon opnieuw de kreten over het 'verlies van de autonomie' aanhoren, die men trouwens al kwijt was toen de Nederlandse interventie begon in 2015. Dat toezicht is nu in een ander jasje gegoten en is nu een wet met meer detailverplichtingen, maar ook met een beëindigingsclausule voor het toezicht, gebonden aan een aantal voorwaarden. Een interessante voorwaarde hierin is dat Aruba over een "onafhankelijk landsorgaan" dient te beschikken, dat toeziet op de naleving van de desbetreffende normen, die zijn neergelegd in de landsverordening die zal worden ingevoerd. Hiermee wordt de voorgestelde begrotingskamer bedoeld, die niet bij name wordt genoemd. Onze interpretatie van de tekst is dat dit geen mogelijke optie voor de Arubaanse overheid is, maar eerder een absolute voorwaarde om het toezicht onder de rijkswet te beëindigen. Het lijkt erop dat hiermee de basis is geschapen voor een toezichtorgaan met meer punch dan een orgaan met een zuiver adviserend karakter, met een onafhankelijkheid die in de rijkswet is vastgelegd, terwijl het bovendien noodzakelijk is aan te tonen dat het orgaan echt actief is. Het zal dus niet zo makkelijk zijn, voor welke regering dan ook om (het advies van) het orgaan opzij te schuiven en ook niet om op enigerlei wijze de onafhankelijkheid van het orgaan aan te tasten, want dat zou kunnen leiden tot actie van de Koninkrijksministerraad, die hoe dan ook een waakzaam oog op de zaak zal handhaven.

De wet bevat ook een aanzienlijk aantal voorwaarden op het gebied van de kwaliteit van het financieel beheer, die moeilijk als 'oneigenlijke Nederlandse bemoeienis' zijn te betitelen; het zijn normen die onze eigen regering(en) al jaren geleden zelf tot stand hadden moeten brengen. Wat dat betreft was de Statenvergadering een ware spiegel die de parlementariërs werd voorgehouden. Het is te hopen dat men nu begint te begrijpen dat de ware 'autonomie' bestaat wanneer je zelf orde op zaken stelt, in plaats van te wachten totdat de koninkrijksregering dat komt doen.

Maar het gaat niet alleen om het al of niet aanvaarden van de rijkswet. Het gaat ook om de huidige en toekomstige sociaaleconomische context waarin die wet een rol te vervullen heeft. Vanuit de oppositie kon men bijvoorbeeld het argument horen dat het zo goed gaat met Aruba, er is een - geaccumuleerd – surplus van Afl. 500 miljoen en dat men bezig is de schulden af te betalen, etc. Dat klopt inderdaad maar dat is niet het hele verhaal. Een van de grootste problemen voor de toekomst is dat we niet op voorhand kunnen rekenen op een voortzetting van de goede tijden voor de overheidskas die we nu zien. Aruba wacht een enorme taak waarbij diverse delen van het eiland al decennialang op herstel wachten en nu honderden miljoenen aan investeringen vereisen, om nog maar niet te spreken over de noodzakelijke ontmanteling van de raffinaderij. De voorwaarden in het contract met Citgo zijn van nul en generlei waarde gebleken want de honderden miljoenen die aan Aruba zouden moeten worden betaald ontbreken gewoon; weer ettelijke miljoenen die we gewoon niet hebben.

Dit alles vormt een opeenhoping van veel meer dan wat er van het genoemde surplus overblijft na de aflossing van de schulden. Bovendien zitten we aan te kijken tegen de herstelkosten van de waterzuiveringsinstallaties, die je wel heel handig weg kunt stoppen in een aparte onderneming, maar de lasten ervan komen toch voor rekening van de burger en de ondernemer. Het zijn gecamoufleerde overheidsuitgaven waarvoor ook weer geld geleend zal moeten worden.

Het zou goed zijn om hierbij te beseffen dat de snelheid waarmee we schulden aflossen niet overdreven moet worden. De schuldquote daalt snel vanwege het BBP dat snel groeit, maar de schulden zijn er nog steeds. Een voorbeeld: de oppositie wijst op een half miljard aan surplus, maar wat gaat er eigenlijk naar de aflossing van schulden? Volgens de financiële rapportage van de overheid zelf (kwartaalrapportage 2-2025) moet de overheid in 2025 Afl. 534 miljoen aflossen of herfinancieren. Wat uit de eigen (surplus)fondsen wordt bijgelegd is een bedrag van Afl. 78,3 miljoen, waardoor Afl. 455,7 miljoen overblijft om te herfinancieren.

Laten we nu even ervan uitgaan dat onze economie het goed blijft doen en dat de overheid erin slaagt om tot in 2030 per jaar Afl. 100 miljoen opzij te leggen voor aflossingen, dus een bedrag van Afl. 500 miljoen dat niet hoeft te worden geherfinancierd. Tegen einde 2025 zal onze overheidsschuld omstreeks de Afl. 5 miljard bedragen, een schuldquote van iets meer dan 70%. Die schuldquote zal tegen 2030 teruggelopen zijn tot bijna 50%. Maar met nog steeds een schuldenlast van Afl. 4.500 miljoen zullen we dan nog een jaarlijkse rentelast op de begroting hebben van ongeveer Afl. 250 miljoen. Dat is dan zonder de schulden op basis van de PPP-projecten mee te rekenen, die voor 2025 nog steeds voor Afl. 97,7 miljoen in de begroting zijn opgenomen.

Het recente bezoek van de Nederlandse premier waar de bereidheid is uitgesproken om mee te werken aan de ontmanteling van de raffinaderij, toont het belang aan van het zoeken van steun voor de grote projecten die Aruba zal moeten aanpakken, ondanks onze financiële situatie. Het herstel van San Nicolas, inclusief het raffinaderijcomplex, zal niet lukken als we onze (financiële) geloofwaardigheid niet verbeteren. Dat geldt ook voor de goede relaties binnen het Koninkrijk in.

In het onderzoek 'Venkel'

Autoriteiten treden op tegen witwassen via cryptovaluta

Deze week heeft de BFO (Bureau Financiële Onderzoeken) van het Korps Politie Aruba een gerichte actie uitgevoerd in het kader van een lopend financieel onderzoek met de naam 'Venkel'.

Het Openbaar Ministerie (OM) maakte in een persbericht bekend dat de actie plaatsvond in nauwe samenwerking met verschillende politieafdelingen en met het RST (Recherche Samenwerkingsteam). In totaal zijn vier verdachten aangehouden en zijn twee woningen en drie bedrijfspanden doorzocht.

Tijdens de actie zijn diverse gegevensdragers, grote hoeveelheden contant geld en meerdere auto's in beslag genomen. Volgens het OM worden de verdachten ervan beschuldigd grote sommen geld te hebben witgewassen via cryptovaluta. Cryptovaluta is digitaal geld waarbij opslag en transacties plaatsvinden via een computernetwerk, zonder toezicht van een bank. Juist omdat transacties vaak anoniem en grensoverschrijdend verlopen, is het moeilijker te achterhalen waar het geld vandaan komt.

Deze technologie kan worden misbruikt om criminele winsten buiten het zicht van dienstverleners of autoriteiten te verplaatsen, met als doel de herkomst van illegale opbrengsten te verhullen, aldus het OM.

Het Openbaar Ministerie beschouwt witwassen als een van de belangrijkste pijlers van criminaliteit die de samenleving ondermijnt. "Witwassen is niet alleen een financieel delict, maar ook de motor van georganiseerde misdaad. Zonder de mogelijkheid om hun illegale winsten te gebruiken, verliezen criminelen hun voornaamste motivatie: geld! Daarom is de strijd tegen witwassen niet alleen een strijd tegen cijfers op een bankrekening of computer, maar een strijd tegen de volledige infrastructuur van de onderwereld," aldus het OM in zijn verklaring.

Het OM werkt nauw samen met verschillende partners om witwassen zo effectief mogelijk te bestrijden. De actie van deze week benadrukt volgens het OM dat criminele geldstromen – hoe geavanceerd ook – niet buiten het bereik van de politie liggen.

ARUBAVANDAAG

Weer aandacht voor San Nicolas... *Nu een keer serieus...?*

Dertien jaar na de sluiting van de raffinaderij (maart 2012) is er eindelijk het besluit dat lang op zich heeft laten wachten; beter laat dan nooit, zou men zeggen. De verrassende mededeling van de ontmanteling van het complex tijdens de ontmoeting tussen de premiers van Aruba en Nederland heeft een einde gemaakt aan een lange periode met geen enkele activiteit ter plaatse. Dit wordt dan wel een aanzienlijke taak en het feit dat de steun is gezocht van Nederland lijkt een goede keuze. De ontmanteling kost niet alleen veel geld maar maakt de betrokkenheid noodzakelijk van nogal wat deskundigheid in ontmanteling, het verwijderen en exporteren van het materiaal dat deels schadelijk is voor de gezondheid.

Het besluit heeft ook gevolgen voor de projecten die mogelijk nog in overweging zijn genomen. Bijvoorbeeld het project voor de levering van vloeibaar aardgas (LNG) in samenwerking met het Amerikaanse bedrijf Eagle LNG. Het feit dat gedurende lange tijd niets meer is gehoord over dit project, ook niet op de website van de onderneming, was al een signaal dat de levensvatbaarheid van het project nagenoeg nul was. Niet dat dit een verrassing zou zijn voor ons aangezien we vanaf het begin ernstige twijfels hadden over de vooruitzichten, met of zonder raffinaderij, van de levering van vloeibaar aardgas aan ons eiland. Nu, met de verdwijning van de raffinaderij, zal de levering van LNG aan de onderneming voor de productie van water en energie (WEB Aruba NV) ook ten einde komen. Dit brengt de vraag met zich mee hoe men vordering zal boeken in het beëindigen van het gebruik van zware stookolie (HFO) als brandstof voor de opwekking van energie. Het logische, maar gedeeltelijke antwoord zou zijn om plannen te ontwikkelen voor de uitbreiding van de bijdrage van hernieuwbare energie in San Nicolas, maar dat zal de kwestie niet helemaal oplossen. Dit vanwege de geïsoleerde positie op een eiland, hetgeen noopt tot het hebben van een betrouwbare 'back-up' om de levering van energie te garanderen wanneer de vernieuwbare bronnen niet beschikbaar zijn. Ook werd de inzet van waterstof overwogen als snelle brandstof dat gebruikt zou kunnen worden als back-up, maar dat bleek moeilijk te realiseren, ook vanwege de grootschalige productie van waterstof in onze regio, onder meer in Colombia en Trinidad & Tobago, die ertoe leidt dat productie voor de export van meet af aan een niet-concurrerend project zou blijken. Dit geldt ook voor de LNG met betrekking tot de export ervan, omdat alle regiolanden van enige omvang al veel verder gevorderd zijn met hun plannen voor de levering van LNG.

Dit brengt ons dan bij de mogelijkheden die het raffinaderijterrein voor de toekomst zou kunnen bieden. Zoals eerder gesteld, zou men in de richting kunnen denken van een behoorlijke uitbreiding van de productie van zon- en windenergie. Maar dan moet men bij voorbaat een belangrijke vraag beantwoorden: hoe staat het eigenlijk met het zonnepark op het raffinaderijterrein, dat al jaren bestaat maar die al heel lang niets aan WEB Aruba NV levert. Dit is niet alleen onze indruk; we raadplegen geregeld de website van de maatschappij zelf en kunnen daarom vaststellen dat het park indien in bedrijf tussen de 5 en 6 MW zou moeten leveren, maar dit niet doet. We gaan niet speculeren over hoe het komt dat het zonnepark niets levert, we wachten rustig af. Het raffinaderijterrein biedt in ieder geval de mogelijkheid om de productie van wind- en zonne-energie uit te breiden, met ook nog de optie van andere vormen van duurzame economische activiteiten.

De havenfaciliteiten de belangrijkste optie?

In 2013 heeft de Kamer van Koophandel samen met een aantal partners uit de privésector een seminar gehouden over de mogelijkheden die het raffinaderijterrein zou bieden, als er geen raffinaderij meer zou zijn. Het ging onder meer over de mogelijke exploitatie van de havenfaciliteiten en het gebruik van het terrein voor uiteenlopende activiteiten onder de noemer van duurzame ontwikkeling. Dit evenement toonde de mogelijkheden van de combinatie van de bestaande import van brandstoffen voor het eiland die behouden moet blijven, met de mogelijkheid faciliteiten te scheppen voor de doorvoer van containers. Op dat moment was het in brede kring nog onbekend dat Aruba beschikt over een haven met overal bijna 42 voet diepgang, wat nodig is om containerschepen met een laadcapaciteit van 5.000 eenheden van 20 voet te kunnen ontvangen, terwijl de schepen met een capaciteit van 10.000 eenheden een geringe verbetering van de diepte zou vereisen. Dit zou in ieder geval een optie bieden die in de haven van Barcadera onmogelijk is, waar uitsluitend kleinere containerschepen kunnen manoeuvreren, die uitsluitend containers brengen die voor Aruba zelf bestemd zijn. Dat het idee van een doorvoerhaven voor containers niet uitsluitend op Aruba bestond mag blijken uit het feit dat oliebedrijf Citgo in de doelstellingen, van een van de werkmaatschappijen die men op Aruba had opgericht, het drijven van een doorvoerhaven voor containers had opgenomen. Dat idee is nooit uitgevoerd daar het gehele Citgo-project een mislukking bleek. Een andere optie die voor San Nicolas zou kunnen gelden is de inrichting van een 'port of call' voor een van de cruiselijnen in de regio die Aruba aandoen. Dit in combinatie met de schepping van een uitzicht op zee voor de stad, waardoor een zekere economische diversifiëring wordt gerealiseerd, zij het alweer binnen de toeristische sector.

Het kardinale punt in deze ontwikkeling is dat geen actie op het raffinaderijterrein kan worden genomen zonder rekening te houden met de sociaaleconomische ontwikkeling van de stad zelf, met de nadruk op hetgeen voor de bevolking zelf moet worden gedaan. Hier bestaat dus de mogelijkheid om economische activiteiten te combineren met het stadsherstel. Dat betreft niet alleen het stadscentrum maar ook het herstel van de gehele infrastructuur met bovendien speciale aandacht voor de volkswoningbouw. Dit wordt al gauw een project dat meer dan twee regeerperiodes zal beslaan, wat een serieuze houding van onze bestuurders, van welke politieke kleur ook, zal vergen. Zullen ze nu echt over de brug komen...?

Hoger Gerechtshof veroordeelt verdachte in zaak "Matidiviri" tot 15 jaar gevangenisstraf

Op maandag 10 november heeft het Hof van Justitie de vrouw J.R.G. veroordeeld voor het aanzetten tot de moord op Sergio Maduro, die plaatsvond op 24 december 2023 in Matidiviri. Eerder had de rechter in Eerste Aanleg haar veroordeeld tot 18 jaar gevangenisstraf, waartegen zij in hoger beroep was gegaan.

Het vonnis volgde nadat de zaak op 21 oktober opnieuw was behandeld. Zoals Advocaat-Generaal mevrouw Kardol toelichtte, draaide de zaak om het juridische begrip 'uitlokking'. Zij legde uit dat dit begrip zowel betrekking kan hebben op iemand die zelf een strafbaar feit pleegt, als op iemand die een ander aanzet om het misdrijf te plegen. In deze zaak kwam het Hof tot het oordeel dat J.R.G. schuldig was aan het uitlokken van de man B.E.J.M. om de moord op Sergio Maduro te plegen.

Volgens de verklaring van de verdachte verklaarde B.E.J.M. dat hij inderdaad geld had gekregen om de moord te plegen, maar dat hij daarnaast zelf ook zo veel woede voelde dat hij het feit heeft gepleegd. Het Hof moest daarom onderzoeken of de moord voortkwam uit uitlokking, of uit de persoonlijke woede van B.E.J.M.

Het Openbaar Ministerie concludeerde dat de verklaringen van B.E.J.M. te laat in het proces naar voren kwamen en niet strookten met de overige bewijsmiddelen, die juist wijzen op uitlokking.

De zaak

Op zondag 24 december, rond 19.00 uur, ontving de politie een melding dat er een man levenloos langs de weg lag. De politie stuurde onmiddellijk een patrouille naar de locatie en waarschuwde ook de ambulance.

Bij aankomst trof de politie een man aan, later geïdentificeerd als de 44-jarige Sergio Maduro, die geen tekenen van leven meer vertoonde. Ook de ambulance arriveerde, maar kon niets meer voor hem doen. Om 20.35 uur stelde dokter Texier het overlijden vast, waarna de autoriteiten direct met het onderzoek begonnen.

Op 7 februari 2024 werd B.E.J.M., 37 jaar oud en geboren op Aruba, aangehouden in verband met de moord. Enkele dagen later werd ook de vrouw met initialen J.R.G., 39 jaar oud en eveneens geboren op Aruba, aangehouden.

Nederlandse ministerie bevestigt het belang van het Papiaments binnen het onderwijssysteem

In een recent document van de Tweede Kamer hebben minister en staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), Gouke Moes en Koen Becking, hun duidelijke visie gegeven op de onderwijssituatie in het Caribische deel van het Koninkrijk. Het document, dat een officiële reactie vormt op vragen van de fracties GroenLinks-PvdA, VVD en NSC, biedt een uitgebreid overzicht van de onderwijsmogelijkheden binnen de meertalige context van de regio.

Volgens het document erkennen de minister en staatssecretaris dat alle kinderen in Nederland, inclusief het Caribische deel van het Koninkrijk, dezelfde kansen moeten krijgen om hun talenten te ontwikkelen. De realiteit op eilanden als Bonaire, Saba en Sint Eustatius is echter anders dan die in Europees Nederland. De kleinschaligheid, geografische afstand en taalsituatie maken dat een aanpak op maat, afgestemd op de lokale werkelijkheid, noodzakelijk is.

Voor de BES-eilanden is een Derde Onderwijsagenda opgesteld, die loopt van schooljaar 2023-2024 tot en met 2026-2027. De belangrijkste doelstellingen zijn het verbeteren van de onderwijskwaliteit, het aanpakken van het lerarentekort en het versterken van schoolbesturen. Het ministerie werkt hierin samen met de scholen en de openbare lichamen.

Samenwerking binnen het Koninkrijk: Aruba en de andere landen

Een belangrijk onderdeel van de reactie gaat over de vrijwillige samenwerking binnen het Koninkrijk, vooral op het gebied van onderwijs. Hoewel onderwijs een autonome aangelegenheid is voor de landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten, blijft het ministerie van OCW met hen samenwerken.
Tijdens het Ministerieel Vierlandenoverleg, een overlegplatform voor de vier landen, worden stappen gezet om het onderwijssysteem in het hele Koninkrijk te versterken.

Een van de eerste voorbeelden hiervan is het project "Kibrahacha", een samenwerking tussen Aruba, Curaçao en Bonaire om leraren op te leiden en bij te scholen. Het doel is hen voor te bereiden op lesgeven in een meertalige omgeving waar Papiaments, Nederlands, Engels en Spaans samenkomen.

Een van de punten die in Aruba veel aandacht trok, is de discussie over Papiamento (Aruba) en de positie daarvan ten opzichte van Papiamentu (de variant van Curaçao en Bonaire). Het ministerie bevestigde dat het verschil tussen beide vooral orthografisch is: Aruba gebruikt een etymologische spelling, terwijl Curaçao en Bonaire een fonetische spelling hanteren. Volgens het ministerie vormt het bestaan van twee varianten geen bedreiging voor de toekomst van de taal, maar juist een weerspiegeling van de diversiteit en identiteit van elk eiland.
Het document benadrukt dat, met de juiste ondersteuning in onderwijs, media en officieel taalgebruik, de taal zich verder kan ontwikkelen als cultuur- en bestuurstaal binnen het Koninkrijk. Aruba heeft in dit opzicht een unieke rol in het behoud van de etymologische variant van het Papiaments, een belangrijk onderdeel van het culturele erfgoed en nationale trots.

Papiaments in het onderwijs: situatie op Aruba en Bonaire

De minister en staatssecretaris verduidelijkten dat op Bonaire Papiaments en Nederlands de twee instructietalen zijn in het primair onderwijs, zoals vastgelegd in de WPO BES. Op Aruba, dat als land binnen het Koninkrijk zijn eigen onderwijssysteem heeft, vervult Papiamento een fundamentele rol binnen het lokaal onderwijs, naast Nederlands en Engels.

Die rol is nog-belangrijker geworden nu Papiamento op Aruba is ingevoerd als instructietaal in groep 1 en 2 van het basisonderwijs.

Het beleid van OCW richt zich op het verbeteren van de kwaliteit van meertalig onderwijs. Het ministerie werkt vanuit het idee dat een kind dat zijn moedertaal goed beheerst, makkelijker andere talen leert. Meertaligheid vormt dan ook een van de kernprincipes in de samenwerking tussen het ministerie en de Caribische delen van het Koninkrijk.

Officiële erkenning en juridische basis voor het Papiaments

De minister en staatssecretaris verwezen ook naar de Bestuursafspraak Papiaments op Bonaire, waarin de taal erkend wordt als een volwaardige en autonome taal, gelijkwaardig aan Nederlands, Spaans en Engels.

Het gebruik van Papiaments voor officiële communicatie is al mogelijk onder de Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (WolBES). Daarom, aldus het ministerie, is er geen noodzaak voor een aparte wet zoals de "Wet gebruik Friese taal" in Friesland. De taal wordt al juridisch beschermd binnen bestaande kaders.

Wel blijven OCW en andere ministeries binnen het Koninkrijk bekijken of aanvullende maatregelen nodig zijn om de positie van de taal te versterken, vooral binnen onderwijs en administratief gebruik. Dit omvat steun voor lesmateriaal en scholing van ambtenaren die in het Papiaments moeten kunnen werken.

Een bachelor Papiaments: een droom die werkelijkheid kan worden?

Een vraag uit de Tweede Kamer was of het mogelijk is om een bacheloropleiding te ontwikkelen die gewijd is aan het Papiaments en de bijbehorende cultuur, vergelijkbaar met de Friese taalopleidingen in Friesland.

Het ministerie gaf aan dat dezelfde vorm van uniformering niet logisch zou zijn, omdat de juridische en institutionele situatie van het Papiaments anders is dan die van het Fries. In Nederland valt Fries onder Deel III van het Europees Handvest voor regionale talen en talen van minderheden, wat universiteitsonderwijs verplicht stelt. Voor Papiaments geldt een andere vorm van erkenning: in Nederland onder Deel II en op Bonaire onder Deel III, maar omdat Bonaire geen eigen universiteit heeft, bestaat er geen verplichting tot een nationale bacheloropleiding.

Wel erkent het ministerie dat de Universiteit van Curaçao bachelor- en masteropleidingen in "Papiamento" aanbiedt, en dat Aruba en Nederland deze opleidingen kunnen blijven ondersteunen als middel om de taal te behouden. Nederlandse universiteiten hebben de vrijheid om een studieprogramma in het Papiaments te starten als zij dat wensen, binnen hun autonome beleidsruimte.

In meer praktische zin benadrukken de minister en staatssecretaris dat alle kinderen gelijke ontwikkelkansen moeten krijgen, zonder taalbarrières. Daarom wordt geïnvesteerd in beter onderwijs in Nederlands als vreemde taal, én in het versterken van de positie van het Papiaments in het onderwijs.

Op Aruba en de BES-eilanden ontwikkelen scholen methodes die aansluiten bij de thuistaal en cultuur van de kinderen.

Een belangrijk punt voor het ministerie is dat in 2024 een nieuwe Papiamentsmethode voor het basisonderwijs op Bonaire is afgerond, inclusief toetsen en ondersteunend lesmateriaal.
Op Aruba, met zijn autonome systeem, wordt er eveneens gewerkt aan onderwijsmateriaal in Papiamento, in samenwerking met overheid en private sector.

Hoewel de taal centraal staat, gaat het document ook in op de fysieke staat van scholen. Het ministerie gaf aan dat op de drie BES-eilanden veel scholen inmiddels zijn gerenoveerd of nieuw gebouwd, maar dat een aanzienlijk deel nog moet worden afgerond. Er is 76 miljoen dollar beschikbaar voor de resterende projecten.

Belangrijkste uitdagingen zijn de kleinschaligheid van de eilanden, beperkte uitvoeringscapaciteit en stijgende bouwkosten. Het ministerie werkt daarnaast aan een structureel onderhoudsplan en een plan om scholen toekomstbestendig te maken.

In hun officiële reactie benadrukten de minister en staatssecretaris dat meertaligheid geen probleem is maar een voordeel. Het idee is dat wanneer een kind zijn moedertaal goed beheerst, het makkelijker Nederlands, Engels en andere talen leert, waardoor de deuren opengaan naar studie, werk en deelname aan de mondiale samenleving.

De discussie over het Papiaments gaat verder dan onderwijs alleen: het gaat om identiteit, cultuur en autonomie. Aruba, met zijn etymologische variant, vormt een symbool van taaltrots en culturele creativiteit. En in de visie van OCW is het duidelijk: respect en versterking van het Papiaments zijn essentieel voor een toekomst van inclusief, sterk en authentiek Arubiaans onderwijs.

ARUBA VANDAAG

Parlement in opschudding nadat Lacroes tijdens vergadering beeld toont van echtgenoot van minister die vastzit

(TheDailyHerald) – Het parlement is donderdag in opschudding geraakt nadat UP-parlementslid (United People's party) Francisco Lacroes zijn visuele presentatie opende met een foto van de echtgenoot van TEATT-minister Grisha Heyliger-Marten, voormalig parlementslid Theo Heyliger, die momenteel vastzit.

De actie leidde onmiddellijk tot een schorsing van de vergadering en een felle discussie over parlementaire etiquette en het gebruik van visuele presentaties.

Voordat hij het beeld toonde, zei Lacroes dat hij had "genoten" van de presentatie van de minister, die de bevindingen bevatte van twee vernietigende rapporten over de vervoerssector. Hij vond dat de presentatie "undercover shots" bevatte, en voegde eraan toe dat alles wat hij in het parlement zegt, hij ook "buiten het parlement kan herhalen, waar geen immuniteit geldt."

Hij daagde "iedereen uit om mijn naam buiten het parlement te noemen" en zei vervolgens, gericht aan de minister: "I will bummel you," waarbij hij verwees naar een citaat dat de minister eerder op haar pagina had geplaatst nadat hij had opgeroepen tot haar aftreden vanwege de juridische problemen van haar echtgenoot.

Het tonen van de foto van de gedetineerde oud-parlementariër leek sommige parlementsleden te overrompelen en legde de vergadering tijdelijk stil. De bijeenkomst was oorspronkelijk belegd om de plannen van de minister voor het openbaar vervoer te bespreken. De stap leidde tot een korte onderbreking en tot het intrekken van Lacroes' toestemming om visuele middelen te gebruiken tijdens de vergadering. DP-parlementslid Sarah Wescot-Williams was een van de eersten die reageerden. Zij waarschuwde dat het parlement gevaarlijk terrein betrad. Ze zei dat ministers al de mogelijkheid hebben om visuele presentaties te gebruiken en herinnerde haar collega's eraan dat zij eerder visuals had geweigerd totdat er duidelijke richtlijnen bestonden. "Totdat het parlement het gebruik ervan voor iedereen mogelijk maakt," zei ze, mogen visuals niet selectief of als wapen worden ingezet.

UP-parlementslid Omar Ottley was het ermee eens dat er richtlijnen moeten worden opgesteld voor alle vergaderingen en waarschuwde dat het incident de vergadering al had afgeleid van het eigenlijke doel. "We verschuiven de focus van de vergadering," zei hij. "Laten we teruggaan naar de orde van de dag."

SAM-parlementslid (Soualiga Action Movement) Franklin Meyers benadrukte dat parlementsleden zich altijd aan parlementaire gedragsregels moeten houden. Hij merkte op dat de presentatie van de minister sterk leunde op SOAB- en Integrity Chamber-rapporten — documenten die hoe dan ook openbaar zouden worden — maar dat het tonen van een foto van Theo Heyliger een grens overschreed, zeker omdat de voormalige MP niet aanwezig was om zich te verdedigen.

Meyers herinnerde aan een eerdere ruzie met MP Ardwell Irion en zei dat hij destijds meteen zijn excuses had aangeboden omdat hij "het ambt in hoge achting" hield. Hij waarschuwde dat het betrekken van personen die niet aanwezig zijn "het land in een gevaarlijke positie" plaatst. Meyers wees ook op delen van de rapporten waarin stond dat fraude "mogelijk kan hebben plaatsgevonden" en riep de commissie op tot relativering: "Vandaag zitten wij hier en morgen kunnen wij daar zitten."

NOW-parlementslid (Nation Opportunity Wealth) Lyndon Lewis zei dat het parlement zich hypocriet gedroeg. Hij stelde dat bezwaren tegen visuals aan het begin van de vergadering naar voren hadden kunnen worden gebracht, inclusief tijdens de presentatie van de minister zelf, die ook slides gebruikte. "Dit had een besloten vergadering kunnen zijn," zei hij, en vroeg waarom er pas bezwaar werd gemaakt toen Lacroes aan zijn presentatie begon.

Commissievoorzitter Viren Kotai herinnerde de leden eraan dat hij geen presentaties zou toestaan waarbij familieleden of personen buiten het debat werden betrokken. Hij stond Lacroes toe om verder te praten, maar blokkeerde het visuele gedeelte. "We blijven bij het onderwerp," zei hij.

Lacroes reageerde vervolgens uitgebreid en emotioneel. Hij zei dat hij en zijn familie al twee jaar bedreigd worden op basis van uitspraken van de minister, en dat de presentatie die hij zojuist had gezien "precies weerspiegelde wat al die tijd gebeurde," namelijk "kleine schoten die worden afgevuurd en opmerkingen die worden gemaakt." Hij zei dat hij al "te lang stil was gebleven" en verklaarde: "Genoeg is genoeg."

Lacroes betwijfelde de geloofwaardigheid en consistentie van de bevindingen van de SOAB en de Integrity Chamber. Hij zei dat er "veel tegenstrijdigheden" in de rapporten zaten en vroeg zich af "wie hen de informatie heeft gegeven om die rapporten te maken," stellende dat informatie zo was aangeleverd dat "het zou lijken alsof er iets mis is gegaan."

Hij bekritiseerde ook de beperkte focus op 2023 en wees erop dat er tussen 2014 en 2023 meer dan 200 vergunningen waren uitgegeven. Hij zei dat hij geen enkele officiële publicatie had gezien waarin het moratorium in die jaren werd opgeheven. Hij verwees naar het beleid van 2014 waarin stond dat G-platen niet mochten worden afgegeven, maar dat hij tussen 2014 en 2023 toch meerdere G-platen had zien worden uitgegeven.

Lacroes bracht ook operationele problemen naar voren die hij tijdens zijn periode op het ministerie had ervaren. Hij zei dat vier buschauffeurs hadden gesolliciteerd voor een taxivergunning en dat zij een kennistoets moesten afleggen over het eiland. Slechts één kandidaat slaagde. "De andere drie kenden het eiland niet," zei hij.

Over de huidige opschoningsoperatie van de minister zei Lacroes dat het narratief nooit ging over het verbeteren van het systeem. "Vier weg, nog één te gaan — dáár ging dit om," zei hij. Hij stelde dat de bevestigingsbrief nooit had mogen worden ingetrokken, omdat exploitanten zonder die brief geen platen of stickers kunnen ophalen.

Hij zei: "Ik hoef niet aardig gevonden te worden, maar u gaat hier niet zitten en zeggen dat ik iets heb gedaan wat ik niet heb gedaan. Iedereen die mij ooit om hulp heeft gevraagd, heeft hulp gekregen. Maar deze handen hebben dit nooit, nooit gedaan. En dat moet vandaag eindigen."

NA-parlementslid (National Alliance) Ardwell Irion benadrukte de economische schade die wordt veroorzaakt door het verhuren van vergunningen. Hij vertelde over iemand die "1.000 Amerikaanse dollar per week" moest betalen aan degenen van wie hij huurde "voordat ik überhaupt geld kan verdienen." Hij zei: "Dat creëert armoede," en vroeg hoeveel entiteiten meerdere vergunningen bezitten en deze verhuren zonder toezicht.

VS lanceert nieuwe militaire campagne tegen 'narcoterroristen' in het westelijk halfrond

FOL-basis Curaçao opnieuw in de schijnwerpers

(CuraçaoChronicle) – De Verenigde Staten zijn een nieuwe militaire operatie gestart die zich richt op zogeheten "narcoterroristen" in het westelijk halfrond. De stap kan grote gevolgen hebben voor het Caribisch gebied — waaronder de Forward Operating Location (FOL) op Curaçao.

De Amerikaanse minister van Defensie, Pete Hegseth, bevestigde de campagne — Operation Southern Spear — in een verklaring op X. Volgens hem heeft de operatie als doel om "narcoterroristen uit ons halfrond te verwijderen en het Amerikaanse moederland te beschermen tegen de instroom van drugs."
De operatie wordt geleid door een speciale taskforce binnen U.S. Southern Command (SOUTHCOM), het krijgsmachtcommando dat verantwoordelijk is voor 31 landen in Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, waaronder Aruba, Bonaire en Curaçao.

Negentien aanvallen en 76 doden

Volgens bronnen binnen het Pentagon zijn er inmiddels minstens negentien aanvallen uitgevoerd op vermeende drugssmokkelvaartuigen in het Caribisch gebied en langs de Pacifische kust van Latijns-Amerika. Daarbij zouden minstens 76 doden zijn gevallen.

Curaçao's strategische rol

De aankondiging geeft nieuwe urgentie — en gevoeligheid — aan de al lang bestaande defensiesamenwerking tussen de Verenigde Staten en het Koninkrijk der Nederlanden. Al ruim twintig jaar opereert SOUTHCOM vanaf de Forward Operating Location (FOL) op luchthaven Hato, een faciliteit die door Curaçao beschikbaar is gesteld voor surveillancevluchten van U.S. Customs and Border Protection, de Coast Guard en de Navy.

De FOL valt onder overeenkomsten tussen de VS en het Koninkrijk. Nederland bepaalt de kaders voor defensie- en inlichtingensamenwerking, terwijl Curaçao de zeggenschap behoudt over lokale operationele voorwaarden — een delicate balans die op het eiland regelmatig politieke discussies oproept.

Toenemende politieke gevoeligheid

Die gevoeligheid is nu opnieuw toegenomen. Lokale politici uiten al jaren zorgen dat Amerikaanse operaties vanaf Curaçao het eiland kunnen meesleuren in oplopende spanningen tussen Washington en Venezuela, dat slechts 65 kilometer verderop ligt.
In Den Haag zijn opnieuw discussies opgelaaid over welke informatie via de FOL wordt gedeeld en of deze inlichtingen kunnen worden gebruikt voor offensieve militaire acties — zoals nu lijkt te gebeuren in het kader van Operation Southern Spear.

Juridische experts hebben gewaarschuwd dat het Koninkrijk moet voorkomen dat het Amerikaanse militaire acties faciliteert die mogelijk in strijd zijn met het internationaal recht.

Diplomatieke druk loopt op
Met de start van deze nieuwe Amerikaanse operatie neemt de diplomatieke druk toe op het Koninkrijk der Nederlanden om duidelijkheid te verschaffen over zijn rol binnen Washingtons regionale militaire campagne — en om de precieze positie van Curaçao binnen dat kader te definiëren.

De Nederlandse premier Dick Schoof werd tijdens zijn recente bezoeken aan het Caribische deel van het Koninkrijk naar verluidt geconfronteerd met zorgen van Curaçaose functionarissen over een mogelijke betrokkenheid van het eiland bij de nieuwe Amerikaanse inzet.
Nu Operation Southern Spear verder wordt uitgebreid, bevindt Curaçao zich opnieuw op het kruispunt van mondiale geopolitiek en regionale veiligheid. Dit roept nieuwe vragen op over soevereiniteit, legaliteit en de plaats van het eiland binnen Amerika's bredere oorlog tegen drugs.